

Redacțiunea, Administrațiunea,
și Tipografia:
Brașov, piața mare Nr. 30.
Scrisori nefrautate nu se
primesc. — Manuscripte nu se
retrimit.
INSERATE se primesc la Admi-
nistrațiunea în Brașov și la ur-
mătoarele Birouri de anunțuri:
în Viena: M. Dukes, Zimmerich
Schalek, Rudolf Woss, A. Oppelitz
Nachfolger; Anton Oppelitz, J.
Dumser. În Budapesta: A. Y.
Goldberger, Eckstein Bernat. În
București: Agența Havaș. Suc-
ursale de Roumanie; în Ham-
burg: Karoisy & Liebmann.
Prețul inserțiilor: o serie
garmond pe o coloană 8 or. și
30 or. timbru pentru o publi-
care. Publicări mai dese după
tarifă și învoială.
Reclame pe pagina a 3-a o
serie 10 or. senu 30 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(NUMER DE DUMINECĂ 19)

„Gazeta” țese înără di.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 12 fl., pe șase luni
6 fl., pe trei luni 3 fl.
N-rii de Duminecă 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 franci, pe șase
luni 20 fr., pe trei luni 10 fr.
N-rii de Duminecă 8 franci.
Se primumără la toate oficiile
postale din țară și din afară
și la dd. colectorii.
Abonamentul pentru Brașov
administrațiunea, piața mare,
Târgul Inului Nr. 30 etagiu
I.: pe un an 10 fl., pe șase
luni 5 fl., pe trei luni 2 fl. 50 or.
On dusă în casă: Pe un an
12 fl., pe 6 luni 6 fl., pe trei luni
3 fl. Un exemplar 5 or. v. a.
senu 15 bani. Atât abonamen-
tele cât și inserțiile sunt
a se plăti înainte.

Nr. 102.—Anul LVIII

Brașov, Duminecă, 7 (19) Mai

1895.

Suntem în Polonia rusescă?

Brașov, 6 Mai v. 1895

Am ajuns ca pe toate potecele și cărările se pândescă și se spioneze câte un agent al stăpânirii dără dără va prinde o vorbă dela vr'un Român séu va lua la ochi vr'o isbucnire a simțului lui național, care se le pôta tēlcui ca dușmănoșe statului și se afle pricină de urmărire. Par'că am trăi într'un stat polițienesc ca Rusia, unde nu e nici urmă de constituțiă. Din chiar senin, pentru câte-o nimica tōtă se iau la gōnă acum și țēranii noștri, se fac arătări în contra lor ca „agitatori” și numai cât îi veți duși înaintea tribunalelor, judecați și condamnați, ca nisce turburatori și rēu făcători.

Ne aducem aminte de pășaniile și suferințele lui Dușu a lui Ioan din comitatul Uniădrei. Ele sunt prospete încă în memoria cetitorilor noștri. Dușu fusese învinuit, că într'o cărciumă ar fi amenințat că „vin Muscalii”. El a negat acēsta și a dovedit că era, cum se țice, cu voiă bună, dēr nu i-a folosit nimic, căci agenților puterii le trebuia și un întemnițat țēran și așa Dușu a lui Iuon a trebuit să petrēcă câte va luni în societatea celor-ălti condamnați politici ai noștri la Seghedin.

Și de aici încolo le-a crescut apetitul și au început cu gōnă în măsură tot mai mare, mai ales dela procesul Memorandului încōce. Muscalii n'aveau nevoiă să mai viă, căci erau aici. Nici sbirii guvernurilor muscălesci nu puteau întrece în zel și în necruțare pe agenții armați și nearmați ai stăpânirii unguresci. În timpul din urmă acēștia au descoperit crima de agitațiă la un țēran din comitatul Sibiiului cu numele George Dordea, care la 22 Mai n. c. va sta înaintea judecării, acusat fiind, că a „agitat” prin aceea, că a întimpinat pe unul din țicariștii noștri întemnițati, felicitanđul, că „a luptat și a suferit pentru limba română”.

Tribunalul n'a găsit vr'un lucru mare în acēsta întimpinare și a sistat procesul, dēr Tabla a fost de altă părere și Curia s'a alăturat la ea. Tabla și Curia nu vor a sci și de un drept al limbei române și de o luptă pentru acest drept, ele vād în felicitarea țēranului român numai o preamărire a delictului de agitațiune contra naționalității, pentru care fusese condamnat acel țicarișt. De aceea Curia a respins recursul temeinic și bine motivat al apărătorului, despre care facem amintire mai jos.

Vor să aibă cu tot prețul agitatori și între țēranii noștri, căci cum ar putē țice alt-fel, că statul e primejduit de Români și că de aceea trebuie să se ia nesfırșitele mēsuri de asuprire și de terōre din partea stăpânirii?

Nimic nu ne arată însă mai veddit, că lucrurile merg la noi ca în Țēra muscălescă, decât procesul, ce s'a făcut fetelor române pentru purtarea culorilor naționale. E vorba aici de cunoscutul proces intentat domnișorelor române, cari la întimpinarea președintelui Dr. Rațiu, când s'a întors dela Clușiu la Sibiiu, au purtat cocarde tricolore.

Lucrul s'a petrecut astfel:

Mai întâiu fetele române au fost citate la judecatoriă unde a curs instrucțiua (cercetarea) pentru delictul de agitare. De aici au fost trimise la polițiă pentru purtarea de „colori străine”. Polițiă însă s'a declarat incompetentă de a le judeca și le a îndreptat erăși la judecatoriă pentru transgresiunea din § 36 al codului penal art. de lege XL dela 1879, care vorbesce de arborarea séu folosirea în public destēguri, embleme séu alte insignii oprite. Acum judecatoriă găsesce, că acest § 36 nu se pôte aplica față cu fetele române și transpune cauza lor poliției orășenesci spre a-o decide pe baza ordinațiunilor lui Tisza dela 1874 și 1885, cari opresc întrebunțarea de stēguri embleme, séu insemne străine

la intruniri publice și mai ales cu ocasiunea alegerilor, prevēdēnd ca pedepsă: arest până la 15 țile și o amendă până la 100 fl.

Dēră polițiă a declarat odată, că ea nu se crede competentă de a judeca cauza fetelor, ér acum se declară incompetentă judecatoriă. Astfel apărătorul domnișorelor, d-l Dr. Amos Frāncu, a înaintat un recurs, în care arată, că acolo unde legea dispune, în cari condiții sunt oprite „culorile străine”, nu mai pôte dispune ministrul, arată mai departe, că aici este o ciocnire de competență, că în fața acestei ciocniri trebuie să hotărască ministeriul întreg.

Când vedem dēră cum puterea brutală pôrtă fetele române dela judecatoriă la polițiă și de aci erăși la judecatoriă, ér acum din nou la polițiă, trebuie să întrebăm indignați, trăim ore în Polonia rusescă ori în Ardeal, și este ore Sibiiul un oraș stăpânit de volnicia căzăcescă ori este un oraș dintr'o țēra unde, țicese, domnesce un regim liberal și constituțional?

Vai de un astfel de liberalism și constituționalism, care nu suferă nici cea mai nevinovată manifestare a simțului național a poporațiunei!

A fost un timp când și culorile naționale ale Maghiarilor erau prigonite. Ce sentimente aveau ei atunci? Nu cum-va nutreau idei și poște căzăcesci, ca cele cu cari se disting ađi cei dela ocărnuire?

Dēcă acēștia au așa de puțin simț pentru mândria națională a unui popor, încât le este întru nimic a lovii în ea fără cruțare, atunci ce să credem de propriul lor simț de mândriă și de cinște națională?

Țēranul român ca „agitator”.
Ni-se comunică, că procesul intentat țēranului George Dordea din Bungard (comit. Sibiiului) pentru delictul de agitațiune după § 174 al legii penale, din causă că a felicitat pe Septimiu Albini, când s'a întors din închisōrea dela Seghedin, în 7 Febr. an. trecut,

se va pertracta în 22 l. c. Tribunalul din Sibiiu sistase acest proces, éră tabla regescă din Clușiu a ridicat pe baza §-ului 174 acușatiunea pentru delictul de agitațiune susțind, că atunci, când Albini s'a întors dela Seghedin, l'a primit un public mare, éră țēranul Dordea i-a vorbit și l'a felicitat ca pe unul, „care a luptat și a suferit pentru limba română” și că printr'asta l'a lădat pe Albini pentru delictul de agitațiune în contra naționalității, pentru care a fost condamnat de juriul din Clușiu.

Apărătorul lui G. Dordea, avocatul Dr. Amos Frāncu, a făcut apelațiă la Curia în contra acestei decisiuni a tablei reg. din Clușiu arătând, că în cuvēntarea înorimnată a țēranului român nu se pôte nici decum descoperi delictul prevēdit în §-ul 174, căci lipsește lăudarea concretă. Nu s'a dovedit, că intențiunea lui Dordea ar fi fost de a saluta pe Albini ca pe unul, care a săvērșit delictul de agitațiune, legea pretinde însă o hotărîtă și determinată lăudare a călcării de lege. Prin aceea, că l'a salutat și a țis, că a luptat pentru limba română, nu l'a preamărit încă ca pe unul, care a fost condamnat pentru agitațiune. Folosirea limbei române e garantată prin legea de naționalitate și de aceea lupta și suferința pentru limba română nu pôte fi luată ca identică cu călcarea de lege și în deosebi nu e permis a se identifica cu vre-o agitațiune în contra unei alte naționalități.

Cu toate motivele ponderōse ale acestei apelații, Curia reg., se vede, nu i-a dat ascultare și astfel George Dordea va avē să răspundă înaintea tribunalului în 22 l. c. la acușatiunea ce i-se face. Suntem siguri, că harnicul țēran va răspunde și la pertractare cu aceeași demnitate, cu care a răspuns în decursul cercetării. Procesul acesta este în genere de-o însemnatate deosebită și va da ocasiune și apărătorului Dr. Frāncu de a pune în evidență nedreptatea și rēua tendință a acestei urmării.

Tot în luna acēsta, în 25 Mai n., se va pertracta la tribunalul din Alba-Iulia din nou procesul Scărișorenilor referitor la cei nejudecați, oinți la număr. Apărător va fi și în acest proces d-l Dr. A. Frāncu.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.”

Adunarea dela 315 Maiu.

(Un fragment din scrierea „Săvenir contemporane.”)

De

G. Sion.

Românii se aflau în pozițiunea cea mai teribilă și în confusiunea cea mai mare. Pe de o parte se vedeau în fața unei monarhii, care se sguduia de revoluțiunii interioare; pe de alta, în fața națiunei maghiare, care după aceste amestecături părea favorizată de ursită a predominanța situațiunea. Impărăția austriacă era deja mai mult desmembrată. Ungaria ajunsese a fi numai cu numele regat austriac: ea, prin revoluțiune, se constituise într'o quasi independință pronunțată; ea avea constituțiunea sa octroată, ministeriul séu și guvernul séu separat; tot ce se mai nevoia a căpăta, era regularea séu întinderea confiniilor sale. Poporul maghiar, dela nobil

până la opincă, de cinci-spre-dece ani era fanaticat de propagandele pan-maghiarismului. Apoi el avea la dispozițiunea sa puteri imense: cetăți, oștiri organizate, arme, bani, omeni politici, poeți mari, oratori, tribunii — nimica nu-i lipsia. Trufia maghiară ajunsese mare. Programa sa era cunoscută și pe față: a face o Ungariă mare, dela Adriatica până la Marea Nēgră, cu șerbirea și stingerea celor-lalte naționalități!

Atunci se găsi un om cu curagiu, care avē geniul să pronunțe aspirațiunile sufletului națiunei române. El scrisese la 25 Martie oproclamațiune concisă, în care rēsună programa națională. Acēsta propunea: *congres național-român; libertate individuală prin suprimarea iobăgiei; libertatea politică prin reășețarea națiunei în drepturile sale de a avē deregetori și reprezentanți în dieta țerei; nici o uniune cu Ungaria, până nu se va trata cu ei ca națiune liberă cu națiune liberă.*

Proclamațiunea, acēsta cu data memorabilă din 25 Martie, era anonimă. Autorul află prudent a nu-și spune numele

în timp atât de critic, unde terorismul maghiar începuse a se pronunța. Dēr astfel, anonimă, ea a electricat pe toți Români; cuprinsul ei s'a făcut de îndată decalogul națiunei. Fōia dela Brașov, atunci, ca eșită din letargiă, a început să întrebe cine este autorul acestei proclamațiuni? — „să păsescă, țicesea ea, între noi, să ne arate calea dreaptă și mântuitoare, să ne ia de mână și să țică: *veniți încōce, aci să stați, de aci să porniți, cutare să voiți, acēștea să pretindecți*”.

Inteligența română, tinerii studenți séu eșii din seminarul dela Blașiu, recunoscură atunci în circulara aceea péna și sufletul lui Simeone Barnuț. Un entusiasman unanimes cuprinsese toate inimile și toate sufletele. Circulara, scrisă în miș de copii, sbură prin toate colțurile Ardelului cu repețiunea fulgerului; ideile lui Barnuț se făcură într'o clipă idei fixe pentru toți Români; nici un silogism, nici o putere alta, nu mai erau în stare a împedea torentul opiniunei publice.

În orașelul Oșorhei, ca în mai multe

alte orașe, junimea română începă a se aduna și a comenta circulara lui Barnuț. Câți-va canceliști și studenți, ce veniseră dela Blașiu cu ocasiunea sărbătorilor Pas-cilor, în număr ca de trei-țeci înș, ținură o conferință între ei, și deciseră a pune în lucrare programa trasă de proclamațiunea lui Barnuț. Cel dintăiu punct, ce aflară cu cale a efectua, a fost *congresul național*, acedă o adunare mare de Români din tot cuprinsul Ardelului și chiar din Bănat. Ideia acēsta însă, ori cât de frumoasă și nimerită în sine, se părea foarte dificilă. Toleră-va guvernul o asemenea adunare? Veni-vor Români bucuroși și cu curagiu la acēsta? Cine, și în numele cui să se facă apelul pentru convocarea ei? Étă întrebările, cari-și făceau de bună sēmă între sine acēști tineri patrioți, geloși de titlurile națiunei lor.

Atunci unul din acei tineri eși cu ideia, ca ei să ficesse ția de Dumineca Tomei, și să anunțe acēsta în toate părțile cu mijlōcele cele mai expeditiv. Acēstă ideia, ori cât de cutezătoare, ori cât de ha-

Cum s'a sfârșit crisa.

Cel mai mare eveniment al zilei în monarchia noastră, este fără îndoială modul prin care s'a rezolvat crisa provocată de conflictul dintre ministrul de externe Kalnoky și ministrul președinte unguresc Banffy, în cunoscuta afacere a călătoriei nunciului papal Agliardi prin Ungaria.

Crisa acesta a dăinuit săptămâni de zile, ținând în necurmată fierbere și neliniște cercurile politice din cele două părți ale monarchiei. Umblat'a Banffy pe la Viena, bătut'a ministrul unguresc de lângă Majestatea Sa, br. Josika, drumurile dela Pesta la Pola și de aici îndărăt la Viena și Pesta; împrăsciatu-s'au în lume tel și fel de sciri ba despre căderea lui Banffy, ba despre rechiâmarea lui Agliardi, și foile și politicii din Pesta injurat'au pe toate glasurile pe Kalnoky, ministrul de externe, care, diceau, a vătămât guvernul unguresc și merge mână în mână cu clericali și cu reacțiunea.

Și după atâta svêcolire în dreapta și în stânga, étă că vine ca un trăsnet din senin scirea, că **contele Kalnoky**, care 14 ani a stat în fruntea afacerilor politice externe, s'a mulțămît din înalta sa dirigătorie, **adeacă și-a dat dimisiunea, pe care Majestatea Sa împăratul i-a și primit'o.**

Acéstă neașteptată întorsătură a crizei a venit, ca o surprindere, ale cărei urmări însă nime nu le pôte sci înainte. Nime nu credea, chiar nici Banffy, că lucrurile vor eși astfel, cu atât mai vêtos, că de rëndul întâiu, când Kalnoky și-a dat dimisiunea, nu numai că Majestatea Sa i-a respins'o, ci într'un autograf prea înalt *i-a exprimat deplină încredere*, declarând tot odată, că *nu se pôte lipsi de bunele și roditoare servicii ale înaltului său consilier*. Dér nu numai laudele M. Sale, ci și toate gazetele din străinătate și curțile domnitore au luat cu bucurie la cunoștință, refusul primei demisiuni a lui Kalnoky, și imnuri i s'au cântat ministrului de externe, în cari se preamăria binefăcătoreia lui activitate pentru buna și înțeleptă conducere a afacerilor externe ale monarchiei și în favorul păcii europene.

Cum vine dér totuși, că Kalnoky a demisionat și a doua oră, și că Majestatea Sa i-a primit demisiunea?

Unii dic, că s'ar fi săturat și el de munca ostenicioasă împreună cu postul înalt, ce ocupa. Alții cred, că Kalnoky se teme, cu drept cuvânt, că Ungurii îi vor da vot de neîncredere în delegațiunii, drept o

rêsbunare pentru palma, ce a tras'o lui Banffy în cunoscutul comunicat publicat în foia „P. Corr.“ în care ministrul președinte unguresc a fost numit om, care nu se pricepe la diplomație. Apoi decât se sufere un astfel de blamagiu dela neîmpăcătii lui dușmanii unguri în delegațiunii, mai bine se retrage dela conducerea afacerilor externe ale monarchiei, voind se încunjure prin acesta o primejdie mai mare. Și dic érăși alții, — aceștia sunt șoviniștii unguri — că Kalnoky s'a dus pentru că Banffy a cerut să se ducă, ca astfel să primescă satisfacție pentru insulta, ce i-a făcut'o ministrul de externe. Astfel déră, după părerea lor, Ungurii ar fi raportat o strălucită victorie, și Banffy este privit ađi de omul, care a știut să apere vađa și autoritatea guvernului unguresc.

Se înțelege, că toate aceste sunt numai simple coniecturi, și numai viitorul va arăta, care a fost adevărata cauză a căderii lui Kalnoky.

Fapt este și rămâne însă, că modul cum s'a rezolvat crisa acesta a surprins, cum am đis, pretutindeni și pe toți. A surprins cu atât mai vêtos, că din cele ce se cunosc până acum, Majestatea Sa și-a dat toate silințele, să impace lucrurile; că totă lumea se aștepta să cadă Banffy ér nu Kalnoky; că pricinitorul acestei crize a fost ministrul unguresc, pentru-că acesta a făcut prostia, a aruncat în lac piatra nebunului, și el a fost care atâta timp a suferit rușinea de-a nu i-se fi dat satisfacția cerută, lucru, din care Banffy trebuia să tragă consecințele, adecă să demisioneze.

Și acum e mare bucurie în israilul unguresc. Partida guvernamentală jubilează, că stăpânul ei s'a reîntors victorios dela Viena; marele șachter Tisza Kalman ride în pumni de modul cum au eșit de strălucit lucrurile pentru vecinic aroganții șoviniști maghiari, și toate gazetele unguresci bat în palme și chiuesc de vesele, ce sunt, că Kalnoky a căzut, ér Banffy a rămas.

O singură foia ungerescă din Pesta, adecă „*Hazánk*“, dice, că contele Kalnoky a dimisionat, pentru-că este o imposibilitate a conduce politica externă cu un om, ca Banffy. Ambiția lui Kalnoky era vătămâtă, vędënd compromitându-se conducerea afacerilor externe prin un diletant cu cercuri de vederi din Solnoc-Dobéca.... Regretăm, sfârșese „*Hazánk*“, că în nesiguranța europeană de ađi, când mai ales conducerea afacerilor externe e depusă în mâna începătorilor, trebuie să ne lipsim de un bărbat de stat atât de

probat. Liniștea și pacea de 14 ani avem s'o mulțămim numai conducerii tacticoșe a afacerilor externe. Acest rezultat sigur, îl jertfim acum de dragul unui sistem politic intern, care sémănă cértă și neghină. Am jertfit un politic de încredere și cu cap liniștit, pentru un ministru președinte *incapabil și turbure la cap*. Depărtarea lui Kalnoky nu numai noi, ci intrégă Europa va regreta-o. Cu atât mai puțin însă el. El cel puțin are îndestulirea, de a nu mai fi silit a face politică externă c'un guvern de calibrul acesta

De-odată cu dimisia contelui Kalnoky, Majestatea Sa a numit **nou ministru de externe pe contele Agenor Goluchowski**. Autograful prea înalt referitor la acéstă numire se va publica ađi în foia oficială.

Numirea acesta a surprins foarte mult pe cercurile politice din Viena, mai ales, că *Goluchowski* a ocupat până acum loc numai într'un post diplomatic de al doilea rang. El, cum se scie, a fost *ambasador în Bucuresci*, afară de aceea e de nascere Polon, împrejurare, care nu va face pré bună impresie asupra guvernului din Petersburg.

Contele *Agenor Goluchowski*, noul ministru de externe, a împlinit numai zilele trecute vârsta de 46 de ani. Tatăl său a fost ministru austriac și locșitor în Galitia, jucând un rol însemnat, ca bărbat de stat federalist. Tinérul *Goluchowski* și-a făcut studiile în Lemberg și deja ca foarte tinăr a pășit pe cariera diplomatică. În 1872 a fost numit atașat la ambasada din Berlin; la 1878 a devenit consilier de curte în ministerul de externe, petrecând 5 ani în acest post. În 1887 a fost trimis ambasador la Bucuresci, unde a rămas până în 1894. Dela postul acesta s'a despărțit, pentru-că Unguri erau foarte mâniași pe el și îl atacau diu cauză, că nu era pe placul lor în *cesiunea română din Transilvania și Ungaria*. De altă parte guvernul român, cum se susține, încă nu-l privia cu ochi bun, de-orece a cerut *luarea de măsură aspre contra mișcării române*. Care din aceste două versiuni este adevărată, nu se scie încă. Din 1893, *Goluchowski* era în disponibilitate, stare în care l'a aflat crisa isbucnită din afacerea Agliardi. Se dice despre el, că are principii *conservative-clericale* și că-l légă mari simpatii de Roma.

În modul acesta s'a pus de-o camdată capét crizei din monarchie. Ungurii jubilează, că mai mult său mai puțin s'a făcut pe voia lor și córnel gazetelor și șoviniștilor maghiari au mai crescut cu câți-va centimetri, mai ales, că se vestesce și delăturarea nunciului Agliardi din postul său din Viena. În monarchia

noastră toate sunt posibile, după cum merg treburile acum; posibil a fost dér și aceea, ca imbulzitorii și aroganții din Pesta, să influințeze asupra Corónei și să trântescă pe cel mai probat diplomat al monarchiei austro-ungare.

Inchiderea corpurilor legiutóre române.

Sâmbăta trecută, 29 Aprilie v. s'a cetit în Senatul și Camera română următorul mesagiu de închidere a reuniunii 4-a a corpurilor legiutóre.

Domnilor senatori,
Domnilor deputați!

Inchidënd a patra sesiune a acestei legislaturi, sunt fericit să constat, că și de astă-dată rivna Domniilor-vóstre pentru binele obștesc, a fost neobosită, și munca Domniilor-vóstre spornică.

Ați urmat în liniște și cumpetare opera de reforme, pe care ați început'o în prima sesiune. Inzestrând Țera cu o nouă lege a curtei de compturi, dând armatei legea statutului-major, și sevîrșind revisuirea în parte a condicei penale și a condicei de comerț, ați mai împlinit unele din lipsurile legislațiunii noastre și a-ți făcut un pas înainte în revisuirea și îmbunătățirea întregului nostru organism de stat.

În acéstă sesiune ați dat și o deosebită atențiune intereselor comunelor noastre, și mai ales acelorale ale Capitalei. Prin măsurile, ce a-ți votat, ați asigurat Bucurescilor mijloce de propășire potrivite, cu starea ce se cuvine Capitalei Regatului român.

Munca Domniilor-vóstre de căpetenie însă a fost îndreptată cătră nevoile economice ale Țerei.

Pentru a lor îndestulare ați îndeplinit cerințele Constituantei din 1866, care a pus legea minelor printre măsurile, cari trebuiau realizate în cel mai scurt timp, și ați înlesnit ast-fel descoperirea și exploatarea avuțiilor noastre minerale, fără de cari nisuințele noastre pentru crearea unei industrii naționale ar fi rămas sterpe. Țera va sci să recunoscă meritul celor, cari i-au deschis acest nou isvor de bogăție.

Prin legea căilor ferate de interes local ați asigurat sporirea rețelei noastre de drumuri de fier, fără a îngreuna sarcinile contribuabililor, și înlesnind transportul, ați pregătit o însemnată îmbunătățire în condițiile de luptă ale producției noastre. Aceeasi dorință v'a însuflețit și când a-ți autorizat guvernul Meu, ca din excedentele noastre budgetare, să inzestrezze marele tîrg al Bucurescilor cu o nouă gară și să ușureze ast-fel nevoile comerțului, acum mai ales, când sfêrșirea podului peste Dunăre va pune capitala, în legătură directă cu Marea. Tot în anul acesta se va deschide primul nostru serviciu de navigațiune

zardósă, măguli toate inimile. Toți o adoptară în unanimitate, jurând, ca să o realizeze, cu ori ce mijloce, cu ori ce sacrificii.

Acéstă era la 26 Martie. Duminica Tomei cădea în 30 Aprilie. Tinerii din Oșorheiu scriseră îndată în toate părțile, pe la amicii și confrății lor de prin toate celelalte orașe ale Transilvaniei și-i conjurară ca, fiă-care în parte, să propage ideia propusă. Apoi și aceștia, întocmai ca nisce fanatici apostoli, plecară care încăt, călare său pe jos, cutrierând toate satele și invitând poporul a veni la Blașiu pe Duminica Tomei.

Ar fi lung, ca să descriu entuziasmul cu care Românii au primit acéstă invitare, pe care o considerau, ca un mesagiu divin; ar fi lung, ca să mai descriu impresiunea ce a făcut asupra Ungurilor și temerile ce le-au însuflat, precum și intrigile nenumerate, ce s'au jucat spre a împedece adunarea Românilor. Din aceste ori-cine pôte vedé, că o idee fericită, o idee mântuitoare, nu pôte să nu aibă rêsunset în inima

unei națiuni, măcar ori cât de apăsată și ori cât de abrutisată să fiă. Românii în unanimitate se grăbiră a se pregăti și a alerğa la Blașiu, ca la un loc predestinat de oracol. Ei sciau, că acolo era cuibul inteligenței lor, învêțat și binevoitorii lor cei sinceri. Ast-fel din locurile cele mai departate se duseră numai preoții și fruntașii satelor, ér din cele mai apropiate se rădicară satele întregi.

Guvernul, vedea aceste preparate cu nemulțămire. El voia să împedece adunarea Românilor, dér vędënd nerestabilă lor pornire, află prudent a nu risca o opunere nefolositoare și chiar antipolitică, mai ales, că se interesa a cruța simpatii populațiunilor pentru ori-ce eventualitate. De aceea el pe de o parte făcu cunoscut Episcopilor, că toleră pe Românii a-se aduna și a petiționa cătră împăratul, însă în ziua, care ei (Episcopii) vor defige-o, ér nu în Duminica Tomei; ér pe de altă parte el regulă a trimite oștiri și a împrăștia pe cei, cari s'ar aduna în ziua precisată.

Dér caută să esplic un lucru. Când

dic guvernul, să nu se înțelegă Austria. Cabinetul imperial era neputincios și demoralizat; în Transilvania puterea guvernamentală ajunsese în mâna Ungurilor; numai puterea militară, și acesta numai în parte, mai era fidelă monarchiei austriace.

Episcopii, deși pôte nu erau cu sinceritate dispuși pentru cesiunea națională ast-fel cum o înțelegea poporul, totuși căutau să economisescă și susceptibilitatea guvernului și neîmpedecabila plecare a națiunii. Așa dér ei determinară ziua de 3/15 Mai.

Dér publicarea acestei dispozițiuni întârziându-se, și timpul fiind înaintat, poporul, care nu scia decât de Duminica Tomei, veni în acéstă zi în număr ca de 30 mi. Atunci fú mare anevoință, ca să se răspândescă acea mulțime. Cele 5—6 mi. baionete imperiale nu aveau curajul a veni la estremeitatea vêrsărei de sânge. Poporul nu voia a se risipi. Vocea Episcopului Lemeni era neascultată și urmată de murmure insultătoare. Toate cercările tribunilor erau nefolositoare: ce dic? inșiși tri-

bunii nu sciau, decât ar face bine să se risipescă adunarea său ba; ei se temeau ca nu cum-va acéstă să fiă o cursă; se îngrijau, că poporul se va duce pe acasă și apoi nu va mai veni la ziua de 3/15 Mai. În fine, pe după prând, veni omul poporului, Bărnuț; acesta asigură spiritele atât ale tribunilor, cât și ale poporului, care se retrase în satele învecinate până la ziua însemnată de Episcopi.

Ast-fel s'au urmat evenimentele, care au preces adunarea dela Blașiu. Am cređut de necesar a-le descrie aici în compendiu, numai pentru-ca să aduc aminte, cât de tare era dezvoltat spiritul public în poporul român din Ardél, cât era el de inițiat în interesele generale și în ideile politice, câtă firmitate și perseveranță a arătat, câtă bună judecată a dezvoltat, și cu câtă abnegațiune și devotament s'a ocupat de cauza națională.

Cu toate amenințările, persecuțiunile și împedecările, ce se făceau din partea Ungurilor și a guvernului, pentru dius destinată a adunării, Românii curgeau, ca

maritimă între Constanța și Constantinopol.

Grija domniilor-văstre pentru comunicațiile de uscat, nu v'a făcut să uitați marea noastră arteră fluvială. Dând guvernului Meu și în această sesiune mijloacele de a spori și întări serviciul nostru de navigațiune pe Dunăre, ați îndeplinit una din cele mai vii dorințe ale României.

Astfel, mulțumită muncii domniilor-văstre neclintite, propășirea economică a scumpei noastre Patrii va lua un avânt din ce în ce mai puternic, cu atât mai mult, cu cât efectele crizei agricole, prin care am trecut, s'au împrăștiate în mod simțitor și s'a dovedit temeinicia prevederilor din Mesagiul nostru de deschidere, în care vă spuneam, că greutățile, în care ne aflăm, nu puteau să fiă decât trecătoare.

Domnilor senatori,
Domnilor deputați!

Mersul înainte al națiunilor nu are margini, și pentru muncitorii harnici, nu vine nici odată césul de odihnă.

Opera căreia ați consacrat activitatea Domniilor-văstre, nu este isprăvită. Ea este însă destul de însemnată, ca să vă puteți întoarce la convingerea adencă, că ați întrebuițat numai spre folosul Țerei înalta misiune, pe care cu încredere v'a dat-o.

În numele Meu și al Țerei vă mulțumesc.

Eu declar închisă sesiunea actuală a Corpurilor legiuitoare.

Carol.

SCIRILE ȚILEI.

6 (18) Mai.

Salutarea Junimei. Tinerimea română din Graz ne salută din incidentul aniversării țilei de 3 (15) Mai prin următoarele cuvinte:

GRAZ, 3 (15) Mai 1895.

„Societatea academică română „Carmen Sylva” din Graz, adunată la serbarea memorabilei țile de 3 (15) Mai, aduce onoratei „Gazete” și redactorilor un „Prosit” și o floare specială. Nunquam retrorsum!

Drd. Tincu, G. Delescu, Drd. med. Rusan, E. Harțig, V. Popescu, Med. Lemeni, Drd. med. Niș, Iancu, A. Boiu, Kassan.

Instalarea noului Metropolit. Din Blașiu ni-se scrie: Esolența Sa noul Metropolit Dr. Victor Mihalyi de Apșa a făcut cunoscut Consistoriului din Blașiu, că instalarea Sa în scaunul metropolitan se va face în 26 Mai st. n., 31 mai, sosirea la Blașiu a Esolenței Sale va fi în 25 Mai la 3 ore d. am. În 27 Mai, adevă în prima zi după instalare, va fi Consistoriu plenar.

Promovare. Din Budapesta ni-se împărtășesc, că d-l Elie Cristea, absolvent de teologie și filosofie, în urma esamenului riguros din 3 (15) Mai c., se promovează astăzi, Sâmbătă în 18 Mai n., la gradul de doctor în filologia modernă. — Felicitările noastre!

Un ministru „hiperzelos”. Ministrul de culte Juliu Wlassics a dat un rescript, în care se spune, că lipsa de cărți științifice, — cari pentru profesorii dela școlile medii și pentru candidații de profesori sunt indispensabile, și cari până acum se foloseau tot din străinătate, așa că în ele nu sunt luate în considerare absolut de lo raporturile din Ungaria (!) — va fi delaturată ast-fel, că omeni de specialitate din patriă vor fi provocați să scrie cărțile respective în decursul anilor viitori. — D-l Wlassics, în „hiperzelul” său crede, că și știința se poate cumpăra cu bani, dăr se înșelă cumplit. Aci nu mai ajută nimica șovinismul, pe care el acum ar voi să-l introducă ohiar și în știință. Maghiarii de când sunt, nu au avut nici o bobă de carte științifică originală, ci s'au tradusă, s'au plagiată dela străini. Ast-fel încercarea „ministrului” plin de râvnă pentru cultura maghiară, va suferi naufragiu, căci știința nu se lasă comandată și nu se poate scote din vânt, ci trebuie câștigată prin muncă și sudore, la care nu prea sunt deprinși bărbații de „știință” maghiari.

„Disciplina” într'un regiment de husari. Din Lemberg se depeșează, că alături au fost duși dela Rzesow la Przemysl de către o escortă puternică militară 23 de husari, între cari și mai mulți sub-oficieri din regim. 6. În Przemysl au fost predați judecătoriei militare din cauză, că ei s'au revoltat și au ucis pe sergentul lor Dioszeghi. Din incidentul acesta, se țice, că se vor face și numeroșe schimbări personale în regiment.

Logodnă. Din Verșeț ni-se face cunoscută logodna d-lui Dr. Emilian Popescu cu d-ra Gizela Truția. Dorim fericire tinerei părech.

Petroleum român în străinătate. Esploratorii de petrol brut și fabricanții de petrol rafinat din România au o ocașă rară de a introduce astăzi produsele lor pe piețele străine. Consulul general al României din Rotterdam și consulul general în Anvers atrag prin rapoarte speciale urgente trimise ministerului român de externe, atenția producătorilor din România asupra posibilității de a plasa petrolul lor pe piețele străine cu prețuri foarte avantajoșe.

Doi purcei monstri. Un anumit George Bitaiu, care de 28 de ani petrece în Bucuresci, s'a întors țilele trecute în orașul său natal Zagon și aduse cu acesta ocașie cu sine doi purcei monstri în spirt. Unul dintre animați are șapte picioare, 31 al doilea are opt picioare, cinci urechi, trei boturi și patru ochi. Capul acestui din urmă seamănă cu capul unui căne, are însă o trompă lungă, ca a elefantului, cu două gâuri.

Corso de flori în Viena. Bioul orașenesc budapestan pentru bilete de călătorii,

a luat asupra-și distribuirea de bilete de intrare și bilete de tribune pentru festivitatea așa numită corso de flori, care în anul acesta se va serba la 25 l. c. în praterul din Viena, cu mare pompă. Tot în 25 l. c. va fi deschiderea expozițiunii de cai, 31 la 26 alergarea mare de cai și la 27 s'erbătoreă poporâlă din parcul orașenesc vienes. Din incidentul acesta direcțiunea căilor ferate ungare va da bilete pe călătorii tour și retour cu preț scăzut.

Lacrimile Papei. Din Paris se telegrafiază, că abatele Lemyre, care nu de mult s'a reîntors din Roma la Paris, scrie în „Libre Parole”, că Papa este foarte mâhnit pentru noua contribuție cu care guvernul frances apasă preoțimea. Papa intenționa într'un rând, să rupă relațiile diplomatice cu Franța, însă totuși n'a făcut-o. Lemyre spune, că Papa a plâns înaintea lui, când i-a istorisit neîndurarea guvernului frances, mai ales aducându-și aminte că a obosit pentru a face din preoți buni republicani. „De ar sci Francesii, cât m'a asediat tripla alianță cu rugările ei, cât a trebuit să mă opun și lupt, numai ca să susțin bune raporturi între preoțimea catolică francesă și guvern!” esclamă Papa.

Maial. Elevii școlilor române gr. or. din Arad, sub conducerea învățătorilor, vor arangia Joi, în 11 (23) Mai c., un Maial în pădurea mare numită „Csalla”. Programul: a) Tinerimea va merge la pădure cu muzica, dimineața la 7 ore; b) Înainte de amăzi jocuri pentru prunci. c) După amăzi joc pentru public. d. La 8 ore s'era întorcerea în oraș cu muzica. Intrarea: 30 cr. de persoană. Venitul curat este destinat pentru ajutorarea școlilor s'erați.

Producțiuni și petreceri.

Muzica regimentului 50 va da mâne s'era un concert în sala de concerte din loo, cu următorul program: 1) Weinberger: Carlschüler, marș; 2) Adam: Sij'etais roi, ouvertură; 3) Klammer: Champagner-Perlen, vals; 4) Wagner: Fantasiă din opera „Lohengrin”; 5) Grieg: a) Ases Tod; b) Anitras Tanz; 6) Ventura: Doi ochi; 7) Klammer: Dansuri ungare; 8) Wagner: marș din „Taubhäuser”; 9) Komzak: Für's Herz und Gemüth, potpourri; 10) Kremser: Das Leben ein Tanz, vals; 11) Klammer: Iolan, polca; 12) Komzak: Barataria, marș. Inceputul la 8 ore.

Muzica orașenescă va da mâne, în 19 l. c. un concert în otelul Europa, cu următorul program: 1) Lumpus Pumpus, marș; 2) Ouvertură din opera Martha de Flotow; 3) Gartenlaube, vals de Strauss; 4) Cavatina din Maria Bathori, de Erkel; 5) Higienă, polcă de Faulwetter; 6) Concert italian pentru flaută; 7) Rose din Orient, vals de Ivanovici; 8) Putpourri din Jonathan de Millöcker; 9) Souveraine, polca de Waldteufel; 10) Wiener Spassvögel,

torente, din toate părțile. Peste riurile cele mai mari, pe unde Ungurii ridicaseră inadins podurile, Români treceau prin ape până în pept, sau în not, numai și numai să m'ergă și să ajungă la locul, ce se făcuse un ideal de mântuire pentru densii. În ziua de 3 Mai, poporul adunat ajungea până la cifra de 80 miș oameni.

Vădând cine va această mare mulțime de popor, adunat pentru afaceri publice, își putea face cea mai esactă idee despre comițiile și forurile vechei Rome. Pe un câmp deschis, în marginea din sus a Blașiuului, se improvisă o tribună înaltă; jos, împrejurul acestei tribune, se puseră câte-va mese și scaune, destinate pentru Episcopii, pentru secretari și pentru persoanele cele mai alese. Acolo poporul, după comandamentul junilor iurisci, făcui un mare cerc, în cât să rămână locul liber de circulat la mijloc; apoi se făcură linii deschise și largi până la biserică, pentru ca de acolo și până la tribună să fiă calea liberă. Afară din cercul central, se improvisară încă vre-o 4—5 tribune mai mici, destinate pen-

tru tribunii populari, destinați, ca să transmită poporului, ce era departe de centru, decisiunile conferințelor.

Semnalul deschiderii adunării se dete prin tragerea clopotului celui mare. Atunci Episcopii, urmați de cler, de profesori și inteligenți, se sculară și plecară către locul preparat. Înainte mergea flamura cea mare națională pe care sta inscripțiunea aurie: Virtutea Română reînviată, flamură improvisată.

Această flamură era tricoloră; ea reprezenta prin v'ndt, alb și roșu culorile îmbrăcăminteii poporului; Ungurii neroși țiceau, că este flamura rusescă! — Afară de această flamură, se mai improvisară și altele mai mici cu diferitele inscripțiuni, cari arătau dorințele națiunii: pe una se vedea scris: libertate și independența națională; pe alta se cetea: credința neînfrântă către tron; pe alta: nici o uniune cu Țera-Ungurescă.

Cu ocașia acesteia adunării veniseră mai mulți Unguri nobili de prin provinciile învecinate, parte eu scop de a studia

lucurile, parte atrași de curiositate. Mulți din aceștia erau de origine română: strămoșii lor își renegaseră și limba și națiunea și religiunea, pentru diferite cuvinte politice. Aceștia de astă-dată, vădând religiiositatea acestei imposante adunări, simțiră inimile lor bătând de entusiasm pentru onorena numelui român, și începură a îmbrățișa pe conducătorii poporului numindu-i frații lor și roșind de rătăcirile lor trecute.

Adunarea, deschisă sub președința ambilor episcopi, proclamă de vice-președinți pe Sim. Bărnui și G. Bariș; ea mai proclamă și țice secretari, între cari m'aduc aminte de canonicul (Archimandritul) Cipar, Laurianu, protopop Popasu și Dim. Boer. Episcopul Șaguna făcui o rugăciune către D-țeu, ca să lumineze mințea națiunii și să o îndrepteze spre dragoste către împăratul. După această, Bărnui, idolul poporului, se înaintă către tribună. În acel moment o tăcere religiiosă se făcui în popor: cea de pe urmă suflare părea că amuțise. Poporul părea, că așteptă să

marș. Inceputul la 8 ore s'era. Prețul intrării de persoană 30 cr.

Luni s'era la 5½ muzica orașenescă va cânta la promenadă.

Quintetul de trîmbițe al muzicii orașenesce va da mâne, Duminecă, după amăzi un concert în grădina restaurațiunii „La rată”. Intrarea liberă.

EDUCAȚIUNE.

Iubirea în educațiune.

(Fine.)

Din cele țice am văduti, că prima crescere, prima educațiune, e depusă în mâinile părinților, respective în mâna mamei. Acesta însă ține numai până la anul 6—7-lea al etății, când copilul începe a âmbia în școlă, unde află pe al doilea părinte, pe învățătorul. De aici încolo grija creșterii se împarte între părinți și învățător.

Învățătorul nu este numai învățător, ci tot-odată și educator. Copilul în etatea sus numită din școlă familiară pășesc în școlă disciplinată, unde locul mamei, cât timp se află acolo, îl ocupă învățătorul.

Precum între părțile lucrurilor naturale se află cea mai mare armonie, tocmai așa trebuie să fiă și între părțile educațiunii; adevă educațiunea trebuie să fiă în legătură strînsă cu cea din familie, să fiă așa țicind continuarea aceleia.

Trebuie d'era, ca învățătorul cu iubirea sa să atragă către sine pe micii copii. Din tot cuvântul, din totă fapta lui să strălucescă rațele iubirei, ca iubirea părintescă să o afle acum în d'ensul. Într'o asemenea școlă, la un atare învățător vor merge voioși copiii, se vor alipi de d'ensul cu dragoste, îl vor asculta, își vor împlini datorințele cu cea mai mare bucurie și consciențiositate; din contră, dela o asemenea școlă, în care este un învățător dur, fără iubire, care îndată după intrarea copiilor în școlă îi strînge în jugul strict al disciplinei și vorbește cu ei aspru: se vor sili cu totă puterea a rămâne departe de școlă, și chiar și numai amintirea numelui de „școlă” îi face să-i prindă fiori.

În haina iubirei să fiă decui îmbrăcată fața, vorbele și faptele învățătorului, căci iubirea este cel mai puternic factor spre ajungerea școlului măestos al educațiunii. Învățătorul fără iubire se va tortura pe sine și pe învățăceii săi, căci: ce nu putem cu binele, nu facem cu răul.

Trebuie, ca învățătorul să se cobore la copii, ca să-i ridice pe ei la sine. Ca să p'otă face acesta,

auță vorbind oracolul său. Vocea cea jumatate stinsă a oratorului, atunci luă un timbru ângeresc, ce r'ebătea până în fundul inimelor. El făcui cinci propunerii însemnate:

1. Ca adunarea să se proclame de adunare generală a națiunii; 2) Câmpul, pe care se ține adunarea să se numescă Câmpul Libertății; 3) Națiunea să se declare credinciosă împăratului; 4) Națiunea să se proclame națiune de sine stătătoare și de parte întregitoare a Transilvaniei; 5) Națiunea să depue jurământ către împăratul, către patriă și către națiunea română.

Aceste propunerii, transmise poporului prin vocea tribunilor, se primiră cu aclamațiuni și cu aplause. Atunci Bărnui ceti formula jurământului, care după ce se adoptă, se recită de către popor cu o solemnitate religiiosă.

Cu aceste s'a încheiat ședința din 3/15 Mai.

Secretarii se consultară între sine cum să termine mai curând lucrurile, pentru ca să p'otă libera poporul a se duce pe

trebuie să cunoască natura fiesce-căruia, și la acesta să-și acomodeze procedura sa. Dăr cum își va pute cunoșca învățăceii cum învățător, care nu și-a câștigat iubirea, nu și-a câștigat alipirea, încrederea lor?

Natura fiesce-cărui copil o putem cunoște mai bine atunci, când se află liber în societatea altor copii, mai ales când se joacă. Aici ese mai curat la lumină natura, individualitatea fiesce-căruia.

Esperiențele acestea însă se nu voescă învățătorul a-le câștiga ascundându-se unde-va și de acolo pândindu-i pe copii, ci amestecându-se între ei, îndreptându-le jocurile, veselindu-se cu ei împreună. Succede-va acesta unui învățător, care nu dispune de iubirea, de alipirea copiilor? Nu, căci îndată ce se va apropia de ei, vor înceta cu jucatul, temându-se de el. Un astfel de învățător numai va învăța, va instrua pe copii, dăr nu-i va cresce, nu-i va educa. Ținându-și orele prescise, își va cugeta împlinită datorința față de școlă. Spre ajungerea acestui scop unilateral îi stau la dispoziția armele brutalității: *băta și calculii de clasificățiune*.

Dăr precum mama, așa și învățătorul să fiă moderat, atât în iubire, cât și în asprime, căci prin gradul mijlociu al amândurora, își va crea pe al 2-lea factor al ajungerei scopului: *autoritatea*. Atât iubirea, cât și strictetea să deștepte în copil *onore* față de învățătorul său; de aceea trebuie, ca iubirea să nu degenereze în slăbiciune, ér strictetea în tirănie.

Disponând de autoritatea recerută și de iubirea copiilor, vom dispune și de întreaga încredere, de întreaga atragere a lor, vedând și în pedepsă bunăvoința educatorului față de ei.

Descoperind copilul calitățile acestea în învățător, se va silii, ca să corăspundă acestora și să-și câștige îndestulirea, iubirea, respectul învățătorului, formându-și prin acesta și densul ore-care autoritate. De aci urmază, că copiii, cari dispun deja de asemenea autoritate, decă se întămplă, de nu știu răspunde lecțiunea, sau și numai la o simplă vorbă admoniătoare, încep a plânge, simțindu-și-o vătămăta.

Copiii, fiind convinși despre iubirea învățătorului, vor învăța, vor asculta, își vor împlini lucrurile cu cea mai mare bucurie și ușurință; la cas contrar însă, lucru mai greu, mai amar, mai chinător, ca a învăța, nu vor cunoște.

Pe cei slabi de minte tocmai

așa să-i iubescă, ca și pe cei buni, căci prin acesta vor căpăta și ei voiă, se apucă de lucru, își pun toate puterile, ca să se facă vrednici de lauda, de iubirea învățătorului; dăr decă ved, că pe ei nu-i iubesc, n'au voiă și nici nu vor înainta nimic.

Ca urmare a iubirii, învățătorul să aibă simț de dreptate. Înaintea lui să nu fiă deosebire între scolarii. Pentru aceeași faptă unul ca altul să-și capete atât pedepșa, cât și lauda, remunerațiunea meritată. Nimica nu întristeză mai tare pe copil, ca atunci, când vede, că unii sunt laudați, remunerați fără merit, fără nici o dreptate. Ca să nu cadă în astfel de erori, să nu țină în școlă *favoriți spioni*, căci aceștia, spre a-și câștiga iubirea, grația învățătorului lor, vor presenta pe alții în colorile cele mai întunecate.

Acastă datină uricioasă o vedem astăzi încuibată în grad foarte mare în școlele medii, unde cei mai mulți profesori își țin în fiesce-care clasă câte-un favorit, care prin unele daruri, ori prin lingușiri și-au câștigat grația d-lui profesor, spionează toate vorbele și faptele școlarilor săi numai din invidie, numai ca să-și câștige vadă, și referă în ascuns lucruri adevărate și neadevurate. Acești *ticdloși* învinovătesc pe cei mai buni scolarii din singurul motiv, că învață mai bine ca ei, sunt mai deștepti și prin urmare mai laudați.

Învățătorul cu simț de dreptate nu va crede orbiș astfel de pîrîturii, ci va stărui a-se convinge însuși despre toate, ér pe spionul îl va respinge cu dispreț dela sine.

Nu așa face însă învățătorul fără dreptate și, prin urmare, fără iubire. Acesta, fără de a cerceta mai departe, începe a-și arăta puterea, începe a-și răsbuna asupra școlarilor pîrîții, cari în cele mai multe cazuri sunt nevinovați. Se începe persecutarea. Ori cât de bine ar răspunde, sermanul, tot află d-l profesor ceva, ce nu-i place. Prin procedura acesta nedreptă își pierde școlarul voiă de a învăța, își pierde voiă dela orice lucru serios, — și se dă lenevirei. Urmază esamenul la finea anului: *„fiind-că în tot anul n'a răspuns măcar odată bine“*, îi încarcă testimoniul cu secunde și-i sfătuesce, ca mai bine să se apuce de alt lucru și să se lase de școlă.

Cine poartă vina pentru acești nenorociți? Nimenea altul, decât învățătorul, care i-a răpit voiă de învățat, care nu i-a recunoscut nici odată, ba i-a negat meritele; care n'a avut nici iubire, nici dreptate;

care s'a făcut rob intereselor *propriei*, nimicind o generațiune întregă cu talente frumoșe.

Din cele dișe putem vedé, că viitorul fiesce-căruia om e depus în mâinile aceloră, dela cari își capătă educațiunea. Aceștia sunt răspundători pentru viitorul a totă tinerimea, aceștia o pot face *fericită* ori *nefericită*; de aceea ar fi foarte de dorit, ca fiă-care să-și cunoască cât se pôte de bine însemnătatea cauzei, ce i-o impune chiāmarea.

Erm. Șandru,
învățător.

ECONOMIA.

Despre cultivarea pomilor.

(Dialog).

Nicolae: Pe unde ai mai fost, frate Avram, că nu te vedui de ast' primăvară?

Avram: Fost'am, Nicolae, ca omul serac, unde 'mi-oită căpăta de lucru, că la noi în sat nu mai capătă omul serac totdeuna de lucru, că satul e mic și oamenii seraci le pare bine, decă au ei ce munci tot mereu și sunt buni bucuroși, când nu sunt siliiți a lua om strein la lucru.

Nicolae: Ei, și amblat'ai bine!

Avram: Mulțam Dómne, nu-mi pare rău, că m'am dus, mi-am adunat bucate de mi-or' fi pe totă iarna, și bani de haine mie și căsenilor mei. Acum am venit acasă pe 2 săptămâni, să aduc lemne de foc și să plătesc dările, apoi ér mă duc.

Nicolae: Și unde mergi?

Avram: De unde am venit, în Săsime.

Nicolae: În Săsime! Hm! și mai bine-i decăt la noi?

Avram: E mai bine într'atata, că acolo omul tot mereu capătă de lucru, că Sașii sunt oameni bogăți, au cuprins mult și nu înving numai cu brațele lor.

Nicolae: Decă-ți acum, spre iernă, ce mai lucră atata?

Avram: Lucru au ei tot mereu, că cară gunoi și lemne și petró.

Nicolae: D'apoi știu, că nu mai au atata gunoi, cât se le trebuiescă și oamenii streini tot mereu la casă, ori dóră ei nu lucră?!

Avram: Ba lucră, dău, aceia; încă lucră — lucră, dăr sunt gazde mari, au pământ mult și-l lucră bine. Apoi mai adună multă petró și mult lemn de lucru. Fiăcare are la casă câte-o grămadă mare de petró și alta de lemne gróse, cioplite gata.

Nicolae: Și ce fac cu ele? Le vënd?

Avram: De vëndut nici poveste, au pe ce face bani, dór' nu 'și-or vinde lemnele și petró strinsă gata!

Nicolae: Și ce fac cu ele?

Avram: Curți, Nicolae, curți mari ca cele profescii, de ai gândi, că în toate domni șed.

Nicolae: Dice c'asa! Hm! Trebuie, că au mulți bani!

Avram: Să nu aibă, n'ar face lucruri de care fac!

Nicolae: Vor fi sciind face bani!

Avram: Știu, da! Toți știu face bani, dăr de cheltuit nu-i știu cheltui așa de ușor, ca oamenii noștri.

Nicolae: Încă și tu-i învăța a face bani dela Sași?

Avram: Am învățat și pân'acuma! Numai o jumătate de an am fost între ei, și știu face bani cum se cade.

Nicolae: Atunci de ce mergi [dăr éră la Sași]!

Avram: Merg, că acasă n'am ce lucra și mi-am dat cuvântul la Sasul, unde am lucrat totă vara, că mai merg la el până la S-tul George.

Nicolae: Nu te pricep! Dăr cât îți dă pân' la S-tul George?

Avram: 20 de zloți, 2 pârcehi de opinci și pânură de un suman și de o pârceche de ciórechi.

Nicolae: Puțin, prea puțin! Pe o jumătate de an numai 20 de zloți! N'asî merge, să nu mai ved bani până-i lumea!

Avram: Tu n'ai merge, dăr eu étă merg și încă imi pare bine, că capăt de lucru.

Nicolae: Să-mi dea o plată bună și să știu, că m'asî învăța a face bani, asî merge și eu pe vre-o lună.

Avram: Intr'o lună nu înveți mai nimic. Abia într'un an de veți toate ponturile, cum se fac banii!

Nicolae: D'apoi tu par' că diceai, că știi face bani; cum se fac? Învață-mă și pe mine cât de cât.

Avram: Bani se fac singuri singurei, pagubă numai că-s rotunzi și ne luncă așa de lesne din mână. Din mâna Sasului însă nu se durdulucă așa curând.

Nicolae: Ei, spune-mi cum fac Sașii bani?

Avram: Așa, că vënd multe de toate, ér banii-i țin legați cu șapte ațe, nu dau din ei, numai când fi o silă prea mare.

Nicolae: Decăți nici noi nu mai aruncăm cu ei după câni și tot nu avem în veci!

Avram: Să fi tu un an slugă la un Sas, ai vedé cum se fac și țin banii.

Nicolae: Ba fiă mama hucului slugă la Sași, că dóră n'am nebunit, dór tu ved, că ai fost și dicit, că-i mai merge că-ți place, spune-mi dără, ce obiceiuri au Sașii de fac bani?

Avram: O, Dómne! Ar trebui să-ți spun toate câte le-am vedut la ei, ca să poți pricepe lucrul.

Nicolae: D'apoi spune-mi, că și așa-i Duminecă, n'avem nici un lucru.

Avram: Știi, că mersei ast'primăveră, când noi nu aveam nici un lucru. Diua era frumos, nóptea mai îngheța câte-o lécă, apoi peste di ér' se desgheța, și era o tină de numai prin grădini umblam.

Nicolae: D'apoi știu, că așa-i primăvera p'acolo!

acasă. Lucrarea cea mai esențială fi petițiunea cătră împăratul, în care să se arate dorințele națiunei. Laurian se însărcină și o făcú. A doua di redeschidându-se adunarea el se sui pe tribună și oeti proiectul petițiunei; acesta cuprindea 16 puncte memorabile:

1. Cererea unei diete reprezentative, la care Românii să fiă chemați a trimite deputați în proporțiunea numărului lor. Românii să aibă dregătorii lor naționali în toate ramurile. Limba română să servescă ca oficială față cu Românii.

2. Independența Bisericii române fără distincțiune de confesiune. Restabilirea Mitropoliei Române și a unui sinod general anual.

3. Desființarea iobăgiei (clăcei) și a decimelor, fără despăgubire.

4. Libertatea industrială și comercială.

5. Desființarea dărei asupra vitelor.

6. Desființarea deciuiei asupra metalelor, ce se exploată în cuprinsul țerei.

7. Libertatea de a vorbi, a scrie și a tipări.

8. Libertatea individuală și dreptul adunărilor.

9. Tribunale de jurați cu publicitate, în care procesele să se facă verbal.

10. Gardă națională. Miliția română să aibă ofițeri români.

11. Regularea miezuinelor (hotărnicilor) prin comisuni mixte.

12. Dotarea clerului român din casa statului, ca celelalte cleruri.

13. Intinderea instrucțiunei publice, prin școli primare sătesci, Institute militare și tehnice, seminar, Universitate, și altele.

14. Egalitate de dări și ștergerea privilegiilor;

15. O constituțiune nouă, făcută prin o adunare constituantă a tuturor națiunilor țerei, pe bazele libertății, egalității și frățietății; codicii noi de legi civile, penale, comerciale ș. a.

16. Causa uniunei cu Ungaria să se tolereze a se desbate până când Românii nu vor lua parte în camera legislativă, ca

națiune constitutivă: alt-fel de s'ar urma, Românii protestă cu solemnitate.

Poporul primi proiectul de petițiune cu strigări unanime de entusiasmu. Laurian, Bărnuț, Bariț fură purtați în triumf și aclamați, ca capi și conducători ai națiunei. Entusiasmul general era în culme. Insuși cerul părea impresionat de fericirea generală, căci în momentele acele încep a ploua, și picăturile de ploie poporul le asemăna cu lacrimi de bucurie.

A treia di se ținú încă o conferință. Astă-dată însă nu se făcú decăt verificarea protocolului ședinței II și defigerea deputațiunei, ce luă misiunea a duce petițiunea la împăratul. După aceea adunarea declarându-se ca terminată, poporul încep a se duce la vetrele sale, plin de iluziuni și de speranțe într'un viitor mai fericit. Dăr vai! Cât de amar se arată viitorul acela atât de dulce visat atuncea!

După plecarea poporului mai rămaseră în Blășiu, până a doua di, cei mai mulți din protopopi, tinerii juriști și studenți, și puținii Moldoveni și Munteni

emigrați, cari prin o întâmplare accidentală avuserăm fericirea a lua parte la o di așa de mare pentru națiunea noastră. Cu inimile noastre tinere și înflăcărare de idealuri frumoșe, împărtașiam toate emoțiunile fraților Ardeleni, și cu sufletele noastre de Români îmbrățișam toate aspirațiunile și credințele lor, identificându-ne sórtea noastră cu a lor. O, dulce di și frumoșă! tu vei fi cea mai prețioasă din suvenirile mele!

La sunetul unei muzice de lăutarii, ce se rătăciseră pe aicea, o bandă de vre-o trei-deci pârcehi tineri executară jocul *calușerilor*, acel joc, care a perpetuat până astăzi în poporul nostru memoria răpirei Sabinencelor de cătră străbunii noștri Români. Săra se făcură serenade pe la cei mai mulți din bărbații iubiți ai poporului; de onórea acesta ne împărtașiram și noi Moldovenii.

Avram: Aşa, numai cât pe Saşi i-am sfat lucrând şi încă având lipsă de lucrători.

Nicolae: Şi ce lucrau, decă era tina așa de mare, că sciu că nu puteau băga vitele în jug?

Avram: Saşii, când am mers eu, toţi lucrau prin grădini şi prin vii. Ingrădeau, curăţiau pomii de crengile cele uscate, adunau uscăturile, greblau printre pomii, oltau, făceau parî de vie, făceau straturî prin grădinile mai sbicite; scurt: toţi lucrau pe întrecute, ér ómenii dela noi pierdeau vremea, că timpul aratului nu sosise, ér cu alte lucruri nu se îndeletnicesc. Eu numai decăt mătocmii slugă la un Sas bétrân şi bogat, care avea un fecior dus în cătane şi-o fată de măritat.

Nicolae: Cât ţi-a dat?

Avram: 'Mî-a dat pân' la Sîmedru 20 de zloti, 3 părechî de opincî, pânură de un suman şi o păreche de cióreci şi holdă de tómnă de o đî de plug, numai să o secer la timpul séu; şi mî-a mai făgăduit 20 de oltoi, de m'oi purta bine.

Nicolae: Şi datu-ţi-a?

Avram: Dat.

Nicolae: Şi ce ai făcut cu ei? Cu cât i-ai vëndut?

Avram: Că dóră nu i-oi vinde! I-am pus în grădină!

Nicolae: Apoi, că în grădina ta de lângă cimîter sciu, că s'or face! Decăđi acolo nicî cucuruzul nu se face!

Avram: Toćmai, că cucuruzul nu se face, da pomii s'or face. Am vëndut eu, cum au şi Saşii pomii lor, unii în grădină mai bune, alţii pe ooste mai rele şi ţepişe de cum este grădina mea, şi fac póme bune şi multe şi iau banî frumoşî de pe ele în tótă tómnă. Stăpănu meu are o grădină mai mică ca a mea şi a scos şi'n astă tómnă peste 600 fl. din ea!

Nicolae: Una ca asta nu se póte! Că dóră pe grădina ta nu să scoţi din ea 600 fl. la an., dér să dai s'o vinđi de uric, nu-ţi dá nime nicî 50 fl.

Avram: Aşa-i şi nu-i așa! Grădina mea, cum e ađi, nu face nicî 50 fl. cu tóte că-i de un juger bun de mare, că-i ca un sac gol, ca o pungă gólă; a Sasului nu-i chiar așa de mare şi încă-i pe o cóstă, dér nu 'ţi-ar da-o nicî cu 2000 fl., că-i plină de pomii, carî fac póme multe şi scumpe, ér printre ei face érbă şi otavă bună; a lui e ca un sac plin de bucate, ca o pungă plină de banî.

Nicolae: Mare lucru ar fi să se facă în grădina ta pomii, după cum spui, că au Saşii!

Avram: Mare şi nu prea! D-đeu a făcut şi grădina mea ca şi pe a Sasului, dér eu pân' acum n'am pus în ea, pe când Sasul a pus, şi căştig frumos a avut. Şi eu încă voiú avé, decă mî-a ajuta D-đeu.

Nicolae: Câţi pomii dicit că ai pus?

Avram: Două-deci; dér nu-s destui, trebuie să am cel puţin o sută, atunci apoi va fi plină.

Nicolae: Şi când vor face ei póme?

Avram: Peste 3—4 ani vor începe a face; ér peste dece ani pot vinde câte vre-o două şi cumpăra pe preţul lor bucate, că loc n'am la hotar nicî cât să pui palma, precum bine scii.

Nicolae: Decăđi, chiar așa să fiă cum dicit tu, tot nu-i avé folos de póme. La noi is ómenii réi, tóte 'ţi-or fura pómele şi 'ţi-or rupe şi pomii.

Avram: N'or fi chiar toţi așa de réi, cum îi cređi tu. Dac'or fi multe póme, or' mai şi duce, or' mai şi rămăné, dér acum n'au ce duce nicî ei, nicî eu. Apoi cei bunî din sat dela noi, decă vor vedé ce fac eu, vor face şi ei ca mine, şi cu vremea satul va fi plin de póme şi nimeni n'ă mai rivni să ia dela altul.

Nicolae: Ha — ha, ha! Departe te duc cu mîntea! Decăđi, mă Avrame, ce ar face ómenii cu pómele, decă toţi ar face ca Saşii?! Veđi, că şi ei, când au multe, numai nu le aruncă după ómenii! Vin p'aici cu ele, le dau pe ori-ce, pe banî şi pe bucate, numai să nu le mai ducă acasă.

Avram: Dau đeu mai pe nimic, dér ce dau? Dóră merele cele frumoşe adunate cu mânia? Nu, acele le dau pe banî multî, le trimit în sus la Pesta şi Viena şi pe airea cu vagonete, de capătă odată câte-va sute, cum a căpătat şi stăpănu meu 600 fl. tot banî de argint de-ţi fugea ochii pe ei! P'aici dau numai pómele căcute, carî s'ar putređi de le-ar ţine timp mai îndelungat. Apoi, că le dau pe bucate, nu-i ruşine, au şi ei bucate, încă mai multe decăt noi, dér bucatele stau şi cresc în preţ până primăvăra, pe când pómele cele bătucite s'ar putređi!

Nicolae: Aşa-déră din póme fac Saşii atăta potop de banî?

Avram: Din póme şi din legume: duc la tégurî póme, ciapă, aiú, sfeclă, curechî, salată, celer, petrînjei, morcovî şi câte şi mai câte, şi banî fac, ér banî-i pun bine, nu-i béu în crişma jidanului, cum fac multî ómenî de ai noştri.

Nicolae: Minunaţi ómenî sunt Saşii tîi!

Avram: Minunaţi, đeu, şi eu rog pe D-đeu, că așa de sírguincioşî şi de cruţători să fiă şi ómenii noştri, atunci va fi bine de noi.

Nicolae: Dac'am fi moştenit şi noi, ca ei, atâtea moşii şi curţi, de bună sémă am sta şi noi mai bine, dér așa... vai de noi!

Nicolae: Vai de noi, că n'avem mîntea destulă! Acum ved cum se trăsese în lume! Deşi mî-a rămas de tata numai grădina asta, de ar fi fost plină de pomii, n'aş fi silit a ámbla acum a sluji prin sate streine, dér de nu voi pune nicî eu, atunci şi copii mei vor fi siliţi a sluji. Decî, de nu pentru mine, batér pentru ei pun pomii mereu până-mî va fi grădina plină. La primăvără mai aduc eu şi o sută, parte oltoiti,

parte neoltoiţi, că i-oi oltoi eu, ér din simbrî cumpăr şi partea vëru-mi-o Grigore, că-i chiar lângă a mea, şi şi aceea o umplu cu pomii, apoi — fă Dómnă, ce-ţi-i îndura!

Nicolae: D-đeu să-ţi ajute şi să fiă precum gándesci, că vréu din tot sufletul, dér eu unul nu cred până nu véd.

Avram: Nicî eu nu credeam, de nu vedeam, dér după ce am vëndut, m'am minunat şi mi-am pus în gánd să fac şi eu cum vëđui, că fac Saşii. Inceputul l'am făcut. 4—5 ani voiú mai sluji până mi-oi umplé grădina bine şi până vor prinde pomii a face póme. Atunci voi sta şi eu în satul meu, că voi avé din cetrăi şi unde munci, dér până atunci nu. Mai bine voiú să fiu slugă sătul, decăt gazdă de capul meu şi flămënd; mai bine muncesc în sat strein şi să sciu, că copilaşii mei au ce le trebuie, decăt să stau aci să-i vënd flămëndi, ba nicî să nu-i pot vedé de fóme.

Nicolae: D-đeu să-ţi ajute şi să ne vedem cu bine!

Avram: D-đeu să-ţi dea bine şi să-nétate!

Ioan Pop Reteganul.

Sciri telegrafice.

Viena, 18 Mai. Fóia oficială publică autografal prea înalt cătră Kalnok, prin care se primesce demisiunea acestuia cu cuvinte fórte graţioşe. Diarele polone accentuează, că numirea lui Goluchowski va fi o dovadă eclatantă a încrederei ce o are Majestatea Sa în Polonî şi în politica lor.

Cu privire la viitoră numire a lui Goluchowski se asigură, că în Berlin ea nu ar fi primită cu neîncredere. Demisiunea contelui Kálnoky produse în Vatican o impresiune nespus, de rea. Se crede, că poziția nunciului Agliardi este serioş ameninţată.

Literatură.

Memorii din 1848/49 de Vasile Moldovan, broşură elegantă, de 11 cóle, format 8°. Preţul unui exemplar e: 50 cr. séu 1 corónă, plus 5 cr. porto postal; pentru România şi străinătate 1 franc 50 banî. Comandele se pot face la adresa: Traian H. Pop, publicist, Braşov (Brassó) séu la administraţia „Gazetei Transilvaniei“.

În editura librăriei Carol Müller din Bucureşti a apărut: *Religie şi sciinţă*, încercare critică de morală socială. — Un studiu de actualitate şi interesant. Costă un exemplar 75 banî. În editura aceeaşi librării va apăre în curénd un roman al d-lui *Duliu Zamfirescu*, întitulat „Lume nouă şi Lume vechi“. Un exemplar va costa 3 lei.

Lupta dela Sulferin.*)

(1859.)

Frunđă verde, réu s'aude
Unde sunt armadii multe,
Aprópe de Sulferin
Unde-i locul cel cu chin.
Dela Sulferin în sus
Culuţ**) în lógăr s'a pus.
Séraci fecioraşi frumoşî,
Cum stau nóptea 'n lógăr scoşî!
Stau şi păzesc nóptea 'ntrégă,
Ca să fie gata 'ngrabă,
Cu curelele 'mbrăcaţi
Tot de bătaie gataşi;
Cu puscile 'n cărămide***)
Cu straiţele fără pite,
Pic de apă de beut
O lingură n'au avut.
Când de đî se revërsa
Trămbiţaşul imî sufla,

Ei puşca'n mână lua
Şi pe deal, că se'nşira,
Pe Franţuzul aştepta.
Când sórele răsărea
Éta Franţuzul venea
Cu haine roşii imbrăcaţi,
Tot de bătaie gataşi.
Nimic nu puteam cunósce
Făr' de-a Franţuzului óste.
Venea tare cătră noi
Şi ţinea cu noi răsboi.
Când erau de noi aprópe
Prinsem cu ei a ne bate.
Tótă ziua ne-am bătut
Până când n'am mai putut,
Mai întâi cu puscile
Prin glónţe ca muscele;
Mai târđiu cu tunurile
De răsuna dealurile.
Cât puteam vedé cu ochii
Stau feciorii morţi ca snopii,
Tot ca snopii cei de grău
Şi sângele până'n brău.
Dela Sulferin la vale
Venea-un general călare,
Striga tare 'n gura mare:
Impérate înălţate,

Strigă pardon, nu te bate,
Că-ţi pierđi cătanele tóte!
Da 'mpératul ce đicea
— Da-ţi feciorî până-ţi putea,
De-ţi puté nu vé lăsaşi,
Da-ţi feciorî nu vé'ntristaşi,
Care-ţi mai puté scăpa,
Că Franţuzii-s întăriţi,
Li-a vint óste, 's odihnişi,
Li-a vint Tălienî şi-Angliuşî
De ne ocolesc acuşi.
Da Franţuzii ce điceau?
Cu puscile impuşcau,
Cu cărtacele ţipău*)
Cu locul ne surupau
Da Dumneđeu, ce ş'i-a dat?
Un vënd mare minunat,
Tot cu plóie mestecat.
De Franţuzii 'n loc au stat
Şi cu focu şi-a'nctat,
De-am putut de-am mai scăpat.
Sé vé luaţi feciorî aminte,
Ce va fi de-acum nainte.
De-a rămănea vre-un fecior
Va 'mpuşca cu mare dor.

(„Rev. Crit. Lit.“)

*) Aruncau.

Caléidoscop literar, fantasii, сувениръ şi episóde, de *Constantin de Stamati-Ciurea*. Opul, apărut sub acest titlu, conţine mai multe istorisiri fórte frumoşe. Are 480 pag. şi costă 1 fl. 50 cr. (3 franci.)

„Prietinuл săténului român“. Acesta este titlul unei frumoşe colecţiuni de „sfătuirî în formă de dialog pentru elevi şi adulţi, compusă de *Ioan Pop Reteganul*. Cu un adaus de poesii alese“. Acéstă cǎrticicǎ conţine vre-o 13 dialoguri fórte potrivite şi instructive pentru popor, precum şi vre-o 30 de poesii frumoşe. Un exemplar, de 206 pag., costă 30 cr. De vëndare la tipografia editóre „Aurora“ A. Todoran în Gherla (Szamosujvár).

Din „Biblioteca pentru toţi“ a librării Carol Müller din Bucureşti (Calea Victoriei 53) a apărut şi volumul al 4-lea, **Despre educaţiune** (partea 1) de *Herbert Spencer*, trad. de Dum. Stăncescu, una din cele mai vestite şi mai folositoare cărţi pentru toţi, cărţi se ocupă cu educaţiunea. La 1 Mai v. a apărut şi partea a doua din acéstă valoróşă scriere. Volumurile apărute până acum sunt: **Poveşti alese**, de Andersen; **Paséřile nóstre şi legendele lor**, de S. Fl. Marian; **Cǎntece şi Plangeri**, poesii de M. Zamfirescu. Fiă-care din aceste scrieri, atât de bine alese şi conţinénd cel puţin câte 121 pag., costă numai câte 30 banî (15 cr.) Deposit general pentru Transilvania şi Ungaria la librării Krafft în Sibiu.

Non! este titlul unei frumoşe colecţiuni de scrieri diverse, de *Laura Vampa*. — 165 pag. Preţul 2 lei.

Industria şi comerciu.

Industria zaharului.

Acéstă industrie represintă astăđi o industrie universală în adevératul sens al cuvéntului, o industrie de cea mai mare importanţă pentru ţările, unde este desvoltată, prin influinţa enormă, ce o are asupra agriculturii, a comerţiului şi a industriei în general. În fine, ea este o industrie de o estensiune așa de mare, cum póte nu mai există alta. Pe acest teren rivaliséază ţările zonei moderat ale Europei, începénd dela pământul negru al Rusiei până la câmpiile Normandiei, cu plantaţiunile tropice din ambele emisfere. Puterea productivă enormă a sórelui tropic, se paraliséază prin neobosita activitate şi inteligentă a Europénului, care în cultura pământului şi mai cu sémă în industrie, produce neaseménat mai mult şi mai bun, decăt concurentul séu moleşit de căldurile tropicale. Aşa se esplică faptul, că europénul a ajuns să espulseze cu totul zaharul de trestie din comerţul continentului europén şi a început a-i face cu zaharul de sfeclă o concurenţă vehementă chiar în patria lui; un fapt, care acum 30—40 ani nimeni n'ar fi îndrăsnit a-l crede posibil.

Planta industrială, care produce anual marî capitulari e *sfecla de zahar*. Ea este o varietate din *sfecla de nutreţ (Beta vulgaris)*. Prin o cultură minuţiosă şi raţională s'au obţinut mai multe varietăţi, carî se află ađi în comerciu, așa: *Vilmorin*, *Knauer*, *Bestehorn*, *Imperiala*, *Electorală*, *Kleinwanzleben* ş. a. Pe când *sfecla sélbatică* e anuală şi conţine zahar numai 2—3—5%, *sfecla de zahar* produce séménţă în anul al 2-lea şi conţine 10—18% zahar. Ea se cultivă cu succes între 47 şi 54°. Durata vegetaţiunei ei e de 160—190 đile şi pretinde o climă caldă cu puţină umiditate, đile senine şi nu o climă ploiosă séu negurosă.

*) Auđit şi scris la an. 1861 dela o servitóre din Sibiu, de loc din Hususeu, care spunea, că ea l'a auđit dela amantul ei, ce luase parte la acea luptă,

**) Numele unui regiment austriac.

***) Piramide.

Industria zaharului din sfecele dată numai din secolul acesta. Zaharul era în *Ostindia* și *China* cunoscut din timpul cel mai vechi. În Europa însă se întrebuițea în loc de zahar, fructe dulci, miere, mai târziu se introduse zaharul de arțar și pe urmă zaharul de trestie, care a stăpânit toate piețele lumii până aproape în anul 1850. În anul 1747 a comunicat Markgraf academiei din Berlin descoperirea, că sfecele conțin zahar, arătând tot-o dată și metoda de a-l estrage. El a fost cel d'întăiu, care a atras atențiunea asupra importanței zaharului din sfecele. În adevăr, se și făcuse o mulțime de încercări, cari însă n'au reușit, din cauza imperfecțiunii aparatelor de atunci, însă mai cu seamă și din faptul, că zaharul de trestie din India inundase totă Europa. Tote încercările ar fi fost zadarnice și pôte, că ați nici nu esista industria această, decât nu venia în ajutor genialul împărat Napoleon I. Existența acestei industrii se datorește acestui mare monarch, care se ocupa și de industrie, comerț și agricultură. Cea d'întăiu măsură, care venise în ajutorul acestei industrii, a fost războiul vamal declarat Engleterrei și tuturor mărfurilor coloniale prin închiderea continentului. Prețul zaharului se urcase până la 50 fr. kgr. În 15 Ianuarie 1812 apăruse un decret imperial, care oferia fabricanților premii, subvențiuni mari de stat, scutire de dări, înființarea de 4 fabrici pe domeniile statului, tot acolo și înființarea de școli speciale. Acest decret entusiasmase astfel pe Francezi, încât fabrici peste fabrici se înființară, și se pôte dice, că industria zaharină prinse rădăcinii mai întâi în Franța, metodele cele d'întăiu de fabricațiune sunt aproape toate francezesci.

Zaharul, care la început se afla numai în farmacii, ca curiositate, mai târziu un articol de lux în societatea mai avută, a devenit un aliment indispensabil pentru toate națiunile civilizate.

Din sfecla de zahar se estrag în Europa 25 milioane cânt. metrice de zahar, care se consumă tot pe continent. Pentru producțiunea acestei cantități de zahar, trebuiesc 250 milioane cântare metrice de sfecele, și acestea sunt cultivate anual pe o suprafață de 1 milion hectare. Aceste 25 milioane cânt. metrice de zahar au o valoare comercială de o mie milioane franci. Consumațiunea zaharului e pe Ți ce merge tot mai mare, și putem dice, că din ce o națiune e mai civilizată, și consumațiunea zaharului e mai mare. Astfel se consumă pe cap într'un an în Anglia 33 kgr., Franța 12, Germania 10, Suedia 9, Austria 6, Rusia europeană 4 $\frac{1}{2}$, Italia 3 $\frac{1}{2}$, și în România 2—2 $\frac{1}{2}$ kgr.

Țările principale de producțiune sunt: Germania, Austria, Franța și Rusia.

(Va urma.)

HIGIENA

Plante vindecătoare de bôle.

Poporul nostru cunoște multe soiuri de plante și ierburii vindecătoare de bôle. Pe unele din acestea le și întrebuițea cu succes la anumite bôle, pe altele le întrebuițea numai în parte, ori că nu le întrebuițea de loc, fiindcă nu cunoște puterea lor și nu știe cum se le întrebuițea. Noi vom aminti numai câte-va din cele mai cunoscute, pe cari le recomandă preotul Kneipp, arătând tot-o dată și modul întrebuițării lor. Anume:

Socul. Această plantă e cunoscută de toți; ea are în Iulie flori mari, albe. Ceaiul pregătit din rădăcinile de soc vindecă de *hidropia* (bôlă de apă) și curăță rinichii. Are bun efect și în contra altor turburări ale pântecului și scôte sucurile rele priu ud. Tômna târziu se adună rădăcinile socului, se usucă bine la aer și se păstrează uscate sêu le sdrobim mărunt și facem praf din ele. Din acest praf se ia de două-ori cu vârful unui cuțit și se pune într'o ulcică, peste care se tórna apă fierbinte și se ferbe câte-va minute; apoi se străcoră și din apa această se bea. Acest lucru trebuie făcut de două-ori la Ți.

Trifoiul de baltă. (*Manyanthes trifoliata*). Această plantă crește în pământ rovinos și pe lângă ape curgătoare, are trei foi și e foarte amară. Ceaiul preparat din ea este escelent pentru stomac, de ôre-ce ușurează mistuirea. Acest trifoiu se pôte pune în rachiu (vinars), din care se bea în fiă-care Ți câte-un păhărel.

Urzica este planta cea mai desprețuită, d'er e mult folositore. Urzici prospete uscate și întrebuițate pentru ceaiu, ne scapă de flegma din pept și din plămâni și curăță stomacul, scotând materiile rele prin urină. Rădăcinile de urzică au un efect și mai mare, fiă verȚi în timpul verei, fiă uscate érna. Cum simte cine-va, că e atacat de *hidropia* (bôlă de apă), se bea ceai din rădăcinii de urzici. Cine vr'e să curețe sângele, se mănânce vara urzici cât mai multe. Cine suferă de reumatism învechit, se și bată locurile atacate câte-va minute cu urzici prospete.

Prunul spinos (*Prunus spinosa*). Florile acestui prun sunt purgativul cel mai nevinovat. Ori de câte-ori omul se simte rău, e bine să ia câte un purgativ. S'e iai flori de prun, se le fierbe un minut și se bei 3—4 Țile ceai de acesta, câte-o ulcică în fiă-care Ți. Acesta e un leac bun pentru stomac, căci curăță și întărește.

Côja de stejar o întrebuițăm sêu cum e luată de pe copac, sêu uscată. Fierbem o jumătate de cés côja de stejar tînér în apă, muiăm o cârpă și ne înfășurăm gâtul peste nôpte, spre a scăpa de gălci și de alte dureri de gât. Cine suferă de mațul dela șeșut (rectus), ori chiar de trânji, sêu alte bôle în acele părți ale corpului, se facă băi de șeșut în apă, în care s'a fiert côja de stejar. Cu acest mijloc pot fi vindecate și bubôiele tari. Ceaiul de côja de stejar întărește vasele dinăuntru ale trupului.

Fragile. Ca hrană, fragile sunt minunate mai ales pentru ómenii, cari sunt slăbiți prin ôre-cari bôle de mai 'nainte. E bine să se ia o jumătate de litru de fragi și să se amestece cu un litru de lapte, de două-ori pe Ți, ori să se mănânce fragile cu pâne de seacă. Hrana această contribuie de minune la câștigarea puterilor și la curățirea sângelui. Bolnavii, cari suferă de călduri interne, capătă o răcorală minunată prin fragi. Din frunzele de fragi se prepară ceaiu astfel, că se iau frunze de fragi, cât se pot prinde cu două degete, se tórna peste ele cam un pârzar de litru de apă fierbinte și se acopere bine. Peste 15 minute se străcoră și ceaiul e gata. De multe-ori fragile, ca și ceaiul din frunze de fragi, e bun pentru bolnavii, cari suferă de petró, pentru bôle de ficat și pentru cei ce capătă bube din sânge bolnăvicios.

Cimbrul de câmp. Indată ce cine-va simte dureri de pântece (colică)

se se t'erbă o césacă cu lapte, în care s'a pus o lingură de cimbru de câmp, și se se dea bêtura această cât se pôte de caldă bolnavului. Durerile încetază și efectul e escelent. Din sêmînța de cimbru, uscată la sobă și măcinată ca și caféua, preparăm praful de cimbru, care întrebuițat în mâncări, scôte gazurile din stomac și intestine. D'ecă se ferbe o jumătate lingură de praf într'o ulcică cu apă și apoi se străcoră bine, căpătăm o minunată apă de ochi, cu care ochii bolnavi sunt a-se spăla de 3 ori pe Ți.

Ovăsul. Se ia un litru de ovės, se spală de 6—8 ori cu apă curată, apoi se fierbe în 2 litri de apă până ce scade la jumătate, apoi se străcoră, și în zama această se pun cam două linguri de miere și se lasă să mai fierbă câte-va minute. Beutura dobândită ast-fel e nutritore, lesne de mistuit și răcoritoare. E foarte bună pentru cei ce au fost slăbiți prea tare prin bôle de mai 'nainte ca tifus, v'ersat etc.

Troscoțelul. Ceaiul de troscoțele vindecă repede durerile de cap, presiunile în stomac și scôte flegma din pept și din plămâni.

Izma e cel mai bun leac pentru întărirea stomacului și regularea mistuirii. Cine are dureri de cap mari, să și lege pe frunte burueni de aceste și se va simți în curând mai bine. Ceaiul de izmă, luat dimineța și s'era câte-o césacă, ajutoreă mistuirea și îndreptăză stomacul. Același serviciu îl face și praful de ismă pus în apă sêu în mâncări, cât iai odată sêu de 2-ori pe vârful cuțitului. Cei, cari sunt slăbiți de bôle, cari au palpitațiă sêu v'ersături, să întrebuițeze cât mai des ceaiu sêu praf de izmă. Cine are miros greu în gură, să bea pe Ți o césacă de ceaiu de izmă, preparat în apă cu vin. Cine varsă sânge, să bea din când în când câte-o linguriță de ceaiu de izmă, preparat în oțet și apă. Când cine-va suferă de dureri în burtă, să bea ceaiu de izmă cald, preparat în lapte. Această plantă nobilă ar trebui cultivată în ori-ce grădină, mai ales fiindcă are un miros de tot plăcut.

E de însemnăt, că pentru vindecarea bôlelor e bine a-se alege erburile, ce cresc la sôre, pe locuri uscate. Plantele adunate în timpul când infloresc mai bine, vor aduce rodul cel mai minunnt în contra suferințelor. Ierburile trebuie rănoite în fiă-care an. Ceaiul îl pôte prepara ori-cine: pentru o ceașcă luăm cu trei degete din erburile uscate, turnăm apă fierbinte peste ele și lăsăm să fierbă câte-va minute, apoi se străcoră și ceaiul e gata. El are gustul cel mai fin și aroma cea mai bună.

Concert popular.

Vala Hațegului, Maiu 1895.

Cn. D-le Redactor! De astă dată viu a v'e raporta ceva despre concertul dat de înv'etătorul din Petrila, d-l *George Șandru* cu școlarii s'ei în otelul „Adam” din Petroșeni în ziua de St-Georgiu.

Concertul s'a început la 9 ôre s'era cu poesia „Cântă cucul în pădure”, esecutată cu tact și esactitate de corul școlarilor, compus din 8 băeți și 10 fete. Apoi a urmat poesia „Prin pădurea cea stufosă”, cântată corect și între aplausele publicului.

Al treilea punct a fost „Imbrățișarea meseriilor”, piesă teatrală localisată de G. S. Aceasta a fost o icônă fidelă, reprezentată prin copii, arătându-se în ea, cum Românii, locuitorii și stăpânitorii locurilor muntoase dela Petroșeni, sunt scoși din moșia strămoșescă, esploatați și duși la sapă de lemn de către neamuri străine, venite aici

din alte părți și țeri; se arată cum locuri, cari la început erau romănesci, devin proprietatea străinilor, ér poporul nostru, pelângă că e lipsit de stare și avere, este batjocurit în strămoșescul sêu pământ.

Un tablou mai adev'erat nu se pôte. Ți vinea să versî lacrimi de durere v'edând starea lucrului de astă Ți, gloriosul trecut în asemănare ou deplorabilul present.

Piesa a fost reprezentată cu dibăciară și cu cunoscintiă deplină de către elevii școlii din Petrila: Ioan *Ranța*, Ioan *Muntean* și Pavel *Fapa*, și fetele: Sabina *Predea*, Maria *Bunea* și Raveca *Dădălig*.

Au urmat apoi poesiile „O fată de păstor” și „A trecut i'erna gerósă”, am'endouă cântete frumos și bine de corul școlarilor, între aplausele publicului. Al 6-lea punct a fost „Norocul și mințea”, dialog esecutat foarte frumos de școlarii: Nicolae *Androne* și Văsia *Paraschiv*.

După poesia „Romănașului îi place”, a urmat dialogul „Cine ce face, lui își face”, prin care se combate viciul minciunei. Aici au escelat: Lucreția *Șandru* și Țili *Samuel*, care deși străină ou totul de neamul nostru, și-a esecutat însă rola ou tact și foarte frumos; de-asemena bine și spre laudă și-au jucat rolurile: Văsia *Paraschiv* și Victor *Șandor*. Pe urmă s'a cântat poesia „Șed'torea”.

Cu acesta s'a terminat concertul dat de elevii școlii române gr. or. din Petrila sub conducerea bravului lor înv'etator *George Șandru*, care dovedesce, că este născut pentru cauza școlară, pentru binele și cauza poporului. În schimb pentru z'elul și ostentela dată, ar trebui ca nici sprijinul să nu lipsescă, și ou deosebire dela cei de o carieră și națiune.

D-lui *Șandru*, care e un pioner z'elos întru sdrobirea lanțului întunerecului, în care se află poporul nostru mult cercat, îi doresc, ca un succes ca cel dobândit ou astă ocaziune, de care pôte fi mândru, să i încoroneze tot-d'una întreprinderile salutare.

Munteanu!

P O V E Ț E.

Despre hrănirea cu ou. În ou se găsesce a treia parte, care este nutritivă. Nu s'ar pôte dice tot atâtea de carne. În ouă nu se află os. Un ou bun se compune din 10 părți la sută côle, 60 părți albuș și 30 părți gălbenuș. Albușul conține 66 la sută de apă și gălbenușul 52 la sută. Oul este un nutremânt animalic, care se pôte lipsi de ajutorul măcelarului. Vegetarianii englesi întrebuițază mult oule și trăiesc în general de la 80 până la 90 de ani, ne sciind ce va să dică bôlă. Este bine de a lăsa să fierbă oule patru minute. Astfel se face să dispăre gustul animal, care e desagreabil unora, însă oul nu este destul de tare pentru a fi indigest. Un ou răscopt se digereză în tot-d'una greu, afară de casul când stomacul este tórte robust: decât se mănâncă însă astfel de ouă, trebuie să se adauge multă pâne și să se mestece bine. Oule făcute ochiuri la tavă sunt mult mai puțin sănătose, de cât oule ferte moi. O mulțime de persoane strică gustul oului punându-i piper și sare. Cea mai bună, preparație este de a-i adăoga unt prosp'et. Pentru-că oule conțin mult fosfor, în general sunt bune pentru aceia, cari lucrăză cu creerul.

*

Obiceiul de a bea în timpul mesei este foarte stricător sănătăței. Mai întâi ea tinde a face să se ia imbuțuri mai mari, ceea-ce este un obstacol mestecării. „Măncarea bine amestecată, e jumătate mistuită”. S'e presupunem, că nu ai timp spre a mânca de cât Țece sêu cinci-spre Țece minute; urmază de aci, că în loc de a mesteca hrana în bucățele pe cât se pôte de mic și să se dea

Glume.

Archiereul și oficerul.

Un ofițer, vrând să-și bată joc de un archiereu, îl întreabă:
— „Prea sfinte, sci vre-o deosebire între un măgar și archiereu?“

MULTE ȘI DE TOATE.

Stări americane.

Faptul, că ce stări domnesc în America, îl ilustrază un incident, ce s'a întâmplat pe trenul, ce mergea dîlele trecute dela New-York spre Vest.

Juristul Brownson, ajungând în poziție critică, hotărî a-se muta la Nashville în speranța, că acolo va căpeta vr'un post la judecătoria.

„Pentru-ce dîseși că mă cunoști?“ întreabă juristul pe editor, după-ce amîndoi rămaseră singuri, „cîci în realitate eu nu sunt redactor“.

Calendarul săptămînei.
MAI are 31 zile. FLORAR.

Table with 3 columns: Zilele, Călend. Iul. v., Călend. Gregor. containing dates for the month of May.

Prețurile cerealelor din piața Brașov.
Din 15 Mai st. n. 1895

Table with 4 columns: Măsură sau greutatea, Calitatea, Valoarea, and sub-columns for unit price.

Tîrgul de rimători din Steinbruch.

La 16 Mai n. 1895 Starea rimătorilor a fost la 14 Maide 146.183 capete, la 15 Mai au intrat 1130 capete și au eșit 3224 rămînîndt la 16 Mai un număr de 144.719 capete.

Se notéză marfa: unгурescă veche. grea dela 39.— or. până la 40.— or marfa unгурescă tîneră grea dela 41.— or. până la 42.— cr., demijlooc dela 42.— or. până la 43.— or. ușoră dela 43.— or. până la 44.— or.

Bursa de București
din 15 Mai n. 1895.

Table with 5 columns: Valori, Do. bîndă, Scad. cup., Cu banii gata, and rows of financial data.

SCOMPTURILE

Table with 4 columns: Banca naț. a Rom., Paris, Avansuri pe efecte, and others.

Bursa de mărfuri din Budapesta.
din 15 Mai n. 1895.

Table with 5 columns: Sămîntțe, Calitatea per Hect., and sub-columns for price per 100 chilogr.

Table with 5 columns: Sămîntțe vechi ori nouă, soiul, Calitatea per Hect., and sub-columns for price.

Table with 5 columns: Producte div., Soiul, and sub-columns for price.

Cursul losurilor private

din 15 Mai 1895.

Table with 4 columns: Banca, omfp., vînd., and rows of exchange rates.

Cursul pieței Brașov.

Din 18 Mai 1895.

Table with 4 columns: Banca, Cump., Vînd., and rows of market prices.

Cursul la bursa din Viena.

Din 17 Mai 1895.

Table with 4 columns: Banca, Cump., Vînd., and rows of international exchange rates.

Proprietar: Dr. Aurel Mureșianu.
Redactor responsabil: Gregoriu Maier.

Nr. 154—1895.

a. f. c. sc. d.

Publicațiune de licitațiune.

Domeniul fondului central școlastic din districtul Năsăudului din comunitatea Ceanul mare, care are o estensiune de 1030 jugere 1204° și constă din arătură, fînaț și pășune, dimpreună cu edificiile de locuință și economice, ce se află pe dînsul, se va da in arendă pe 10 anî începînd din 24 Aprilie 1896, statorindu-se prețul de strigare a arendeî anuale de 3500 fl. v. a.

Licitațiunea se va ține exclusiv cu oferte scripturistice sigilate, carî sunt de a se trimite până in 30 Iulie 1895 la 6 ore după amîdî, cu vadiul de 10% a prețului de strigare, la subscrisa comisiune in Năsăud.

„Acele oferte vor căta să cuprindă declarațiunea apriată a ofertentului, că cunoște bine condițiunile de licitațiune, le primesce in tot cuprinsul lor și se supune lor necondiționat.“

Condițiunile de licitațiune se pot vedé in cancelaria fondurilor in orele oficióse dela 8—12 și dela 3—6.

Din ședința comisiunei administratóre de fondurile centrale școlastice și de stipendii din districtul Năsăudului, ținută in Năsăud la 27 Aprilie 1895.

Președinte: Dr. Ioan Pop, vicaria.
Secretar: Nestor Simon.

„Tîmp salivei de alindestulător, a cărî esteca in mod de a disolva moleculă funcțiune este de ale face propriile ale nutritive și de, — alimentele nu re a fi mistuite aproape întregi, insă siumai, că sunt în imbibate de salinț și prea puț se ajute la mistuire. Ą, care trebuie tînueste s'ar opri nu. Dęcă urmările ar fi decăt pe jumai aci, rēul nu ast-fel casual. In moitate; dēr nu e liculele secretéză nentul când fo-gastric, acel licid șoî stomac sucful cu o masă de a află amestecat ceai, streină acestă, de cafea, de pe care stomacul n suc disolvent, au-și. Și decăt beuti; prepară el inea va impedecca pă e forțe rece, bre-care secretatiun la un punct tric și al salivei, și sucului gasc- un absteacol mistuire, t-fel va pune cedeu al ei. Dęcă di fi- care pro- rile sunt calde, efect, contră beutu- adecā: acces de va fi contrar, tălcirea glandelor mulatiunea și carî secretéză sucui foleculelor, digestive.“

Credințe de

Audite la poporul român d... Boerent și jur. (F i n e.)

16. Când es plugai tîmp cu plugurile, tre i întăia-óră la meltele, împreună cu ue afumate tóte contrar le vor ataca cele itele, căci la cas ele.)
17. In diua de Bun lăná a nu rēsări sórele vestire, diminēța tîmēiă și plēvā de cānep, fūmā pomii cu a vor fi scutiți de insecte. Scāci prin acēs- gā peste an.

da
Za
nc
In
lo

14 cr. Stofe pentru rochii de dame se trimit franco la domiciliu.
Bogat asortiment de **stofe pentru haine de dame, bărbați și băeți**, novități din urmă, țesături de lână și bumbac foarte solide și fine cu prețurile fabricii în ori și ce cantitate.
Porto scrisorilor pentru Elveția 10 cr. **OETTINGER & Co., ZURICH (Elveția.)** Cărți postale p. Elveția 10 cr
La cerere se trimit franco bogata noastră colecțiune de mostre
— Gravure de modă gratis. —

Nr. 6241-1895.

PUBLICAȚIUNE.

In 24 a lunei curente se va ține la oficiul orașenesc economic o **pertractare scripturistica** de oferte spre scopul predării construcției unui drum pedestru dela stațiunea tramvayului din „Nou“ până la vilele în Nou, preliminară cu spese de 1139 fl. 10 cr.

Reflectanții au de a-și așterne la amintitul oficiu, cel mult până în sus citata și la 12 ore la prând, ofertele scripturistice, sigilate, pro-

vădute cu un timbru de 50 cr. și cu un vadiu de 5% din suma preliminară de spese.

Ofertul are ca să conțină declarațiunea oferentului, că-i sunt cunoscute condițiunile de oferte și acele contractuale și că se supune lor.

Planul și preliminarul de spese, precum și condițiunile de oferte și acele contractuale se află în decursul orelor oficiose la oficiul orașenesc economic spre examinare.

Brașov, 12 Mai 1895.

701,2-2

Magistratul orașenesc.

Deschiderea grădinei

din localul Reuniunii de industrie (Gewerbe-Verein).

Am onorea a aduce la cunoștința On. public, că **Duminică, în 19 Mai, se va deschide grădina Reuniunii de industrie (Gewerbe-Verein)**, unde se vor servi mâncări bune și gustoase, vinuri escelente și urate, și bere foarte bună.

Mă recomand cu totă onorea și mă rog de vizitare cât de numărosă

Michael Schuller.

Antreprize de pompe funebre

E. Tutsek.

Brașov, Strada Porții Nr. 4. Colțul Târgului boilor.

Recomandă on. publică la casuri de morțe, aședământul său de înmormântare bogat asortat în cari toate obiectele, atât sorte mai de rând, cât și cele mai fine, se pot păta cu prețuri ieftine.

Comisiune și depou de sicriuri de metal ce se pot închide hermetic, din prima fabrică din Viena.

Fabricarea proprie a tuturor sicriurilor de lemn, de metal și imitațiuni de metal și de lemn de stejaru.

Depou de cununi pentru monumente și plantici cu prețurile cele mai moderate.

Representanța de monumente de marmură, care funebre proprii cu 2 și cu 4 cai, precum și un car funebru vânetă pentru copii, precum și ciorlii.

Comande întregi se execută prompt și ieftin, iau asupra-mi și transporturi de morți în străinătate.

In fine recomand și biroul meu mijlocitor procedând cu cunoscuta-mi soliditate.

La casuri de morțe a se adresa la

E. Tutsek.

Sosirea și plecarea trenurilor în Brașov.

Sosirea trenurilor în Brașov:

1. Dela Pesta la Brașov:

- Trenul de persoane: 8 ore dimineața.
- Trenul accel.: 2 ore 9 min. după am.
- Trenul mixt: 10 ore 25 minute seara.
- Tr. exp. Român: 5 ore 07 m. dimineața.

2. Dela Bucuresci la Brașov:

- Trenul accel.: 2 ore 18 min. după am.
- Trenul mixt: 7 ore 1 minute seara.
- Trenul accel.: 10 ore 37 minute seara.
- Tr. expr. Român: 10 ore 19 m. seara.

3. Dela Zărnesci la Brașov.

- Trenul mixt: 7 ore 36 min. dimineața.
- Trenul mixt: 1 ora 29 min. după am.
- Trenul mixt: 8 ore 31 min. seara.

Plecarea trenurilor din Brașov.

1. Dela Brașov la Pesta

- Trenul mixt: 5 ore 8 min. dimineața.
- Trenul accel.: 2 ore 45 min. după am.
- Trenul de persoane: 7 ore 43 min. seara.
- Tr. expr. Român: 10 ore 19 min. seara.

2. Dela Brașov la Bucuresci:

- Trenul accel.: 4 ore 59 minute dimineața.
- Trenul mixt: 11 ore înainte de amiază.
- Trenul accel.: 2 ore 19 min. după am.
- Tr. expr. Român: 5 ore 14 m. dimineața.

3. Dela Brașov la Zărnesci:

- Trenul mixt: 8 ore 35 min. dimineața.
- " " 4 " 55 m. după am.
- Trenul mixt: 9 ore 15 min. seara.

Orele de cassă dela — I.

Giro-Conto la banca Anstro-Ungară.

„ALBINA”
INSTITUT DE CREDIT ȘI DE ECONOMIE
FILIALA BRAȘOV

Cec-Conto la postă Nr. 505.

primesce depunerii spre fructificare pe ingă 4 1/2% netto, solvind în sași darea de interese;

scotează polițe comerciale cu 5 1/2%;

accordă împrumuturi cambiale și cambial-încecări cu 6%;

deschide credite în cont corrent sub celeași avantajioase condiții

accordă împrumuturi pe hârtii de valoare, monede, giuvaere și mărfuri cu 6%;

cumpără și vinde cu prețurile cele mai convenabile monede și rtii de valoare indigene și străine, în special de cele române;

reșcumpără fără nici o detragere cupone, escomtează cōne înaintea de scadență, și

cumpără cu cel mai urcat preț cupone dela efecte roma;

efectuează în modul cel mai culantă încasări și plăți pe etele din țară și strătate,

esecută în comisiune ori-ce însărcinări de bancă sub cele mai ieftine condițiuni;

închiriează magazine și locuri libere depeu, pe teritoriul său strada Garii Nr. 45, care, situat mijlocit lângă gara drumului de fier de stat, e legat în sine propriu cu acesta și investit cu dreptul de vămire șantărire oficiosa prin organele drumului de fier de stat;

primesce în calitatea sa ca reprezentanță principia a societății de asigurare EQUITABLE din New-York oferte pentru asigurări pe viață sub condițiunile favorabile, particulare a aceste societăți.

Onorabilelor administrațiuni de fonduri p. t. D-loru capitaliști le recomandă pentru plasari de capitale Scrisurile fonciare de 5% ale „Albinei”

ale cărora cupone se reșcumpără semestru fără nici o detragere, și cari se află de vândare în curul zilei a bursei din Budapesta, în piese de 500, 1000 și 500 de corone. Comparăndu cursurile și produsul celorlalte efecte indigene, se poate susținea cu totul dreptul, că

Scrisurile fonciare „Albin” de 5% sunt adă relativ cele mai ieftine totodată mai productive din efectele cotate la bursa din Budapesta.

Bonitatea absolută a foncierelor „Albin” e garantată prin valoarea cel puțin întreită a ipoteceloipe baza cărora se esmit, prin fondul special de asigurare a scrisurilor fonciare care e de fl. 200.000 și în fine totalitatea ori și cărei alte averi a institutului.

3 - *

Orele de cassă dela 8 — I.

Să îmbrățișăm industria patriei!

Este cunoscut, că pietrele de marmură pentru cruci și monumente, cea mai mare parte se transportă gata la Budapesta și aproape în toate părțile patriei, din Silesia și Tirol, er pietrele de

Granit, ienit etc. din Silesia, Boemia, n mare parte deci publicul își face comanda de lipsă prin coercianți și vândători, ceea ce, lucru firesc, face ca obiectele să fie mai scumpe.

Merită dară atenție

Fabrica noastră pentru cruci și monumente de ANDESIT, MARMURĂ și SIENIT,

pe care o recomandăm atât P. T. publicului, cât și vândătorilor, cu observarea, că speciile de marmură lucrate de noi și ienite, er mai ales Andesitul nostru negru — care atât în privința calității, cât și a frumuseții concurează cu cele mai frumoșe pietri negre din străinătate; **se pot procura la noi cu prețuri mai convenabile, decât în ori-ce fabrică de natura acesta.**

Depositul nostru, pe lângă produse din patrie este bogat provădut — din punct de vedere al alegerii — cu mai multe specii de monumente din Granit, Sienit, Labrador Marmură și a. din străinătate, cari de asemenea se vënd cu prețuri convenabile, vënd legături cu fabricile cele mai convenabile.

Rugăm a-se încungiura agenți cu desemnur deoarece prin acesta se poate cruța mult.

— Desemnurile și registrele de prețuri gratis.

Se pot face comande de monumente din ori-ce fel de material de piatră, în ori-ce mărime; asemenea și pentru zidi și alte lucrări de sculptură în piatră.

La dorință, monumentele în provincia se așă și ridică de noi.

C deplină stimă:

FRĂȚII NAGY.

Filia-Brașov, strada Agrișului Nr. 21.